İŞKUR

2016

AKSARAY

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AKSARAY ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2016)

Aksaray İli İşgücü Piyasası Araştırma Çalışması

İPA Koordinatörü

Mukadder CAN Şube Müdürü

Hazırlayanlar

Aymen KILIÇ İş ve Meslek Danışmanı

Menevşe AKAY İş ve Meslek Danışmanı

Dış Saha Ekibi

Ali ÖKÇE İMD

Aybüke ÜNAL İMD

Aymen KILIÇ İMD

Aynur DUMAN İMD

Emre NAZ İMD

Ferhat HÜYÜKLÜ İMD

Kübra ÇETİN İMD

Menevşe AKAY İMD

Muzaffer ŞAHAN İMD

Onur ÖZCAN İMD

Tahir GÜÇLÜER İMD

Bu Rapor Aksaray Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

SUNUŞ

Tüm Dünyada olduğu gibi ülkemizin en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Ülkemizde gençler arasındaki işsizlik oranı halen yüksek seviyelerdedir. İşsizlik sorunu genel olarak; kırdan kente göçün hızlı artması, tarıma dayalı işgücünün azalması, nüfusun hızlı bir şekilde artmaya devam etmesi, her yıl işgücüne yüz binlerce kişinin katılması, buna mukabil olarak yeni istihdam alanlarının yeterince yaratılamaması ve en önemlisi de işgücü piyasasında aranan nitelikler ile işsizlerin sahip oldukları niteliklerin örtüşmemesi başlıca nedenlerdendir.

İşgücü piyasası ile ilgili diğer önemli sorun alanı ise, ülkede yüksek işsizlik oranına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda eleman temininde ciddi sorunların yaşanmasıdır. Ülkelerin kalkınmasının temeli olan istihdamın arttırılması; işsizliğin azaltılması, işgücü piyasasının geliştirilmesi, eğitimin işgücü talebine duyarlılığının arttırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine bağlıdır. Ayrıca buna uygun politikaların geliştirilmesi ile mümkündür. Bu nedenle istihdamı arttırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasının önceliğini oluşturmaktadır.

Ülkemizde işsizlik sorununu çözmek ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi, işsizlik ve mesleksizlik sorununun çözümünü hedef alan aktif istihdam politikaların devreye sokulması sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır.

Bu amaçla yerel düzeyde Aksaray İşgücü Piyasası Araştırması yapılmıştır. Bu araştırmayla, işverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duydukları, eleman temininde güçlük çektikleri mesleklerin hangileri olduğu ve bu mesleklere eleman bulmakta zorlanma nedenleri sorulmuştur. Ayrıca işverenlerin iş için başvuran kişilerde aramış olduğu niteliklerin neler olduğunu belirlemek

amacıyla Aksaray Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüzce işveren veya firma temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmeye çalışılmıştır.

Yapılan çalışmanın başarıyla tamamlanmasında emeği geçen başta Aksaray Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli ile çalışmaya katkı sağlayan tüm taraflara teşekkür eder, çalışmanın İlimize ve tüm ilgililere hayırlı ve faydalı olmasını diliyorum.

Aykut PEKMEZ
Vali

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerle ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinci ile faaliyetlerine özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri ile aracılığıyla kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politika ile ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Yerel işgücü piyasası analizleri; bölgesel farklılıkların izlenmesi, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu gibi yerel yönetim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, yerel düzeyde işveren ve iş arayan eşleştirmelerinin sağlanması, orta vadede işverenler tarafından talep edilen becerilerin işsizlere kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesinde son derece önemli çalışmalardır. İşgücü Piyasası Analizi sadece mevcut beceri ihtiyaçlarını değerlendirmekle kalmaz, uzun vadeli bir bakış açısı da oluşturur. İşgücü Piyasası Analizleri gelecekteki ihtiyaçları öngörerek bu ihtiyaçlara aktif olarak yön vermeyi sağlayan istihdam ve eğitim politikalarının oluşturulmasında da kilit çalışmalardan en önemlisidir.

İşgücü Piyasası Araştırması ile ulaşılmak istenen temel hedefler, Aksaray il sınırları içerisinde sektörel bazda işgücü piyasasına ilişkin en gerçekçi ve güncel durumu belirlemek, ilin istihdam yapısını ortaya koymak, ihtiyaç duyulan işgücünü tespit etmek, mevcut istihdamdaki artış ve azalış oranları ile temininde güçlük çekilen meslek ve pozisyonları

belirlemektir. Bu istatistiki veriler ışığında İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarına rehberlik etmek ve mesleki eğitim faaliyetlerine yön vermek bu çalışmanın hedeflerindendir.

Aksaray ili İşgücü Piyasası Araştırmasının; ülkemize, ilimize ve ilgili tüm taraflara yararlı olmasını diler bu çalışmaya fiilen katılım sağlayan başta İş ve Meslek Danışmanları olmak üzere tüm İl Müdürlüğümüz çalışanlarına özverili çalışmaları nedeniyle teşekkür ederim.

Bülent BEKİN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER v
TABLOLAR LİSTESİ vi
ŞEKİLLER LİSTESİ vii
KISALTMALAR viii
YÖNETİCİ ÖZETİ ix
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 3
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 5
İşe Yerleştirmeler 7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 8
İşsizlik Ödeneği 10
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 14
Mevcut İstihdam 23
AÇIK İŞLER 28
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 45
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 53
SONUÇ 60
KAYNAKÇA 64
EKLER 65
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 65
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 73
EK 3:TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 75

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 10
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 21
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 24
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 26
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 26
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 27
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 29
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 29
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 33
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 35
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 36
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 37
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 38
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 38
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 39
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 41
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 42
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 43
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 44
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 45
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 47
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 48
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri ... 51
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 52
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 53
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 54
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 55
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 56

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 15
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 16
Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu 17
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 17
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 18
Şekil 10: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Oranı 19
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 20
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 20
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 23
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 25
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 28
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 30
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 31
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 31
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 32
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 34
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 35
Şekil 23: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 36
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 46
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 46
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 48
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 49
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 50
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 57
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 58

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Aksaray ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 50,1; İstihdam Oranı yüzde 47,2 ve İşsizlik Oranı yüzde 5,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Aksaray ili; işgücüne katılma oranı Türkiye ortalamasının altında iken, istihdam oranı Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır. İşsizlik oranı bakımından da Türkiye ortalamasına göre daha iyi durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9,7 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Aksaray ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 8 bin 709'dur. Bu sayının yüzde 41,5'i kadınlardan, yüzde 58,6'sı da erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Aksaray ilinde 4 bin 864 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 2 bin 448 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 24,6'sını kadınlar, yüzde 75,3'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi (Genel) olmuştur. Aksaray İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 87,9'u bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Aksaray İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 326 işyeri ziyaret edilmiş olup veri derlenen işyeri sayısı 305'tir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 16 sektörde tam sayım yapılmıştır. Aksaray ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 13 bin 762 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 11 bin 182 çalışan erkeklerden, 2 bin 580 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 61'i, kadınların ise yüzde 54'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 45 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama çalışan 122'dir. Aksaray ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

Aksaray ilinde açık iş oranı yüzde 1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Aksaray ili açık iş oranı bakımından 0,5 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,7 ile Madencilik

ve Taş Ocakçılığı sektörüdür. Aksaray ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 21,7'dir. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 2 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. Aksaray ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Garson(Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Yıpratmacı (Tekstil), Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma, Döner Ustası ve Reyon Görevlisi Elemanıdır. İl genelinde açık işlerin yüzde 54,5'i için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Aksaray ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Söz konusu sektörlerdeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur. Aksaray ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 35,4'ü söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Aksaray ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Üretim Paneli Kontrol Operatörü mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Gaz Altı Kaynakçısı ve Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedir. Aksaray ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Aksaray ilinde işverenlerin yüzde 29,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Ülke genelinde işyerlerinin yüzde 3,6'sı istihdamın azalacağı yönünde cevap verirken Aksaray ilinde ise işverenlerin yüzde 1'i istihdamın azalacağını öngörmüştür.

GİRİŞ

Aksaray İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Aksaray İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Aksaray ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Aksaray ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir ve Kırşehir TR71 olarak bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Aksaray ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	37,5	33,8	10,0
2009	45,8	39,8	13,1
2010	48,7	44,2	9,2
2011	49,4	46,2	6,5
2012	48,6	45,8	5,8
2013	50,1	47,2	5,8

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Aksaray ili için TÜİK'in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin

işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

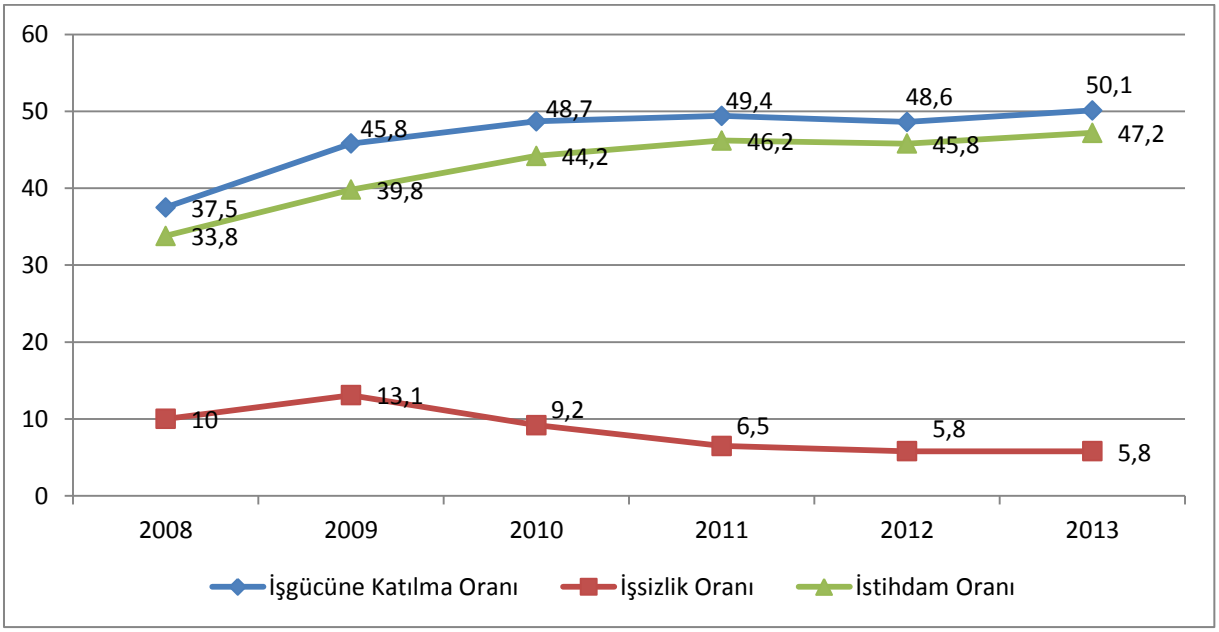

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. Aksaray ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarında artış görülmektedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında Aksaray ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun ve istihdam alanlarının arttığı söylenebilir. 2009 yılındaki bu olumsuz şartlar 2010 yılında bertaraf edilmeye başlanmış gözükmektedir. 2008 yılında yaşanan küresel kriz nedeni ile işsizlik oranı 2009 yılında zirve yapmış ve 2010 yılından itibaren bir düşüşe geçmiştir. Zira 2010 yılında işsizlik oranı yaklaşık 4 puan azalmıştır. İstihdam oranında ise 2008-2011 yıllarında artış görülürken, 2012 yılında düşüş olup, 2013 yılında ise en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. 2013 yılında Türkiye'de istihdam oranı ise yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, Aksaray ili 3,3 puanlık bir farkla bu oranın üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları

içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Aksaray ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

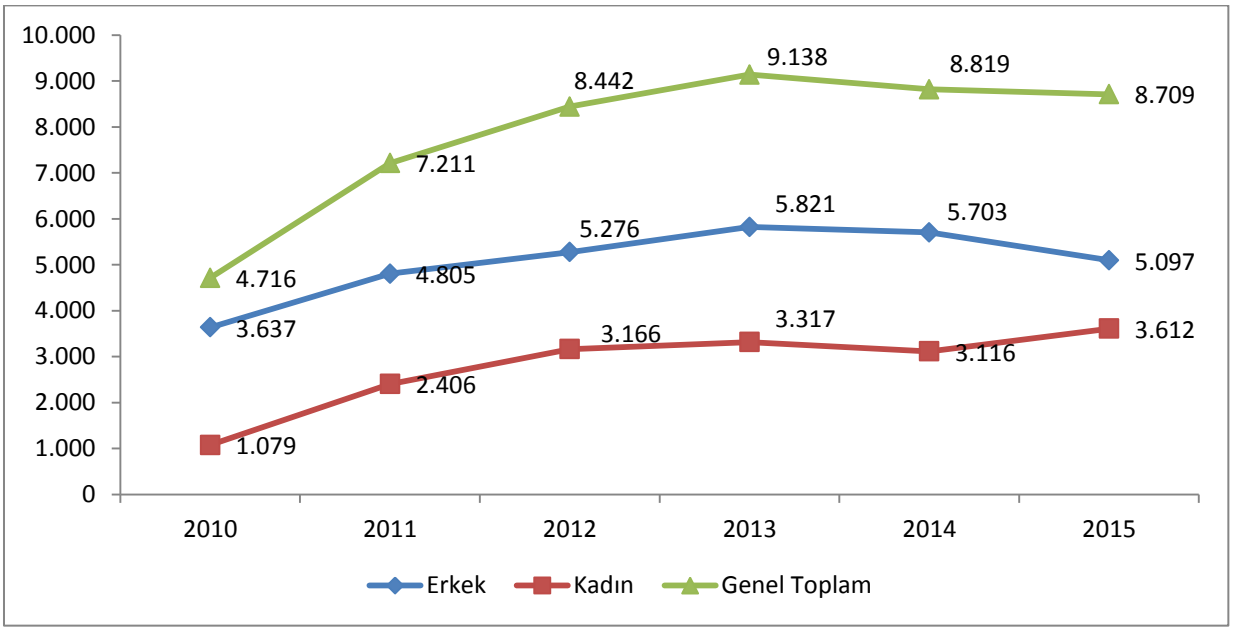

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Aksaray ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 4 bin 716 kişinin 3 bin 637'si erkeklerden, geri kalan bin 79 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 8 bin 709 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında bin 79 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yaklaşık üç kat artışla 3 bin 612'ye yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da

bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların 2015 yılında önceki yıllara nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Aksaray işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	3.011
Temizlik Görevlisi	510
Beden İşçisi (Temizlik)	413
Büro Memuru (Genel)	266
Satış Danışmanı	256
Sekreter	201
Ön Muhasebeci	149
Garson (Servis Elemanı)	147
Şoför (Yük Taşıma)	140
Çoban/Sürü Yönetimi Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	102
Diğer Meslekler	3.514
Toplam	**8.709**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Aksaray ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Aksaray ilinde Kuruma kayıtlı 3 bin 11 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Temizlik) gibi nitelik gerektirmeyen meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı, Sekreter, Ön Muhasebeci, Garson (Servis Elemanı), Şoför (Yük Taşıma) ve Çoban/Sürü Yönetimi Elemanı (Küçükbaş Hayvan) meslekleri izlemiştir. Aksaray ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk üç sırayı nitelik gerektirmeyen mesleklerin alması, daha çok imalat yapan firmalarda bu mesleklerin icra edildiği ve en çok bu sektörde iş arayan ve işveren bulunduğundan kayıtlı işsizler nitelik gerektirmeyen meslekler yönünde ağırlık kazanmıştır. Yine herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde nicel değişiklilere yol açtığı gözlenmiştir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

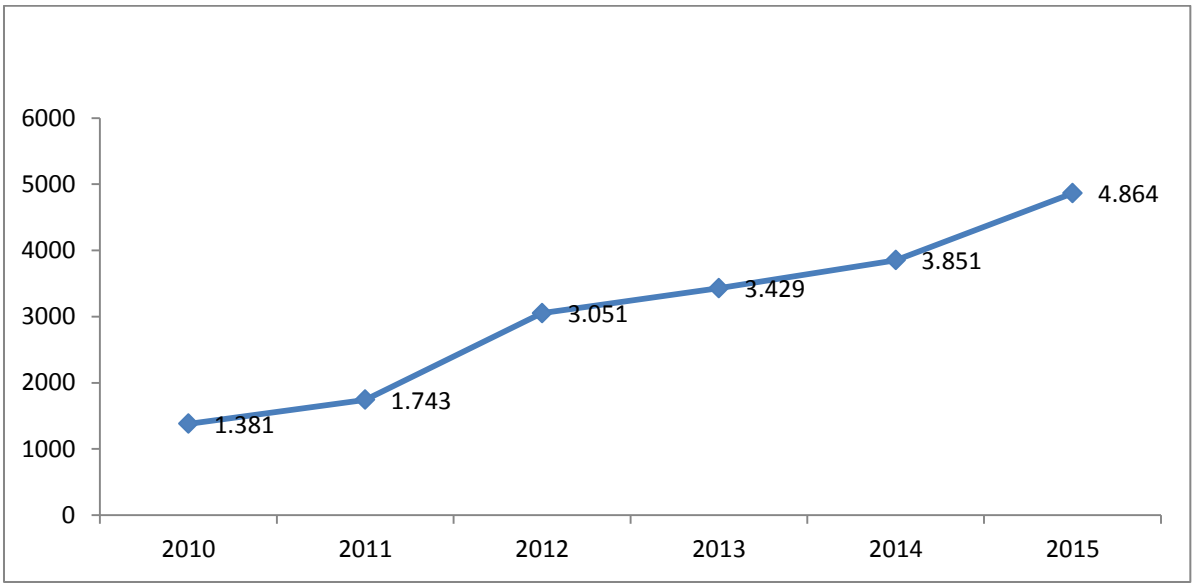

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 381 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 4 bin 864 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	1.615
Temizlik Görevlisi	301
Satış Danışmanı	175
Dokuma Konfeksiyon Makineci	172
Gaz Altı Kaynakçısı	163
Güvenlik Görevlisi	123
Garson (Servis Elemanı)	120
Ön Muhasebeci	117
Beden İşçisi (Temizlik)	107
Otomotiv Montaj İşçisi	86
Diğer Meslekler	1.885
Toplam	**4.864**

Kaynak: İŞKUR

Aksaray ilinde 2015 yılında 4 bin 864 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Satış Danışmanı meslekleri, farklı olarak dördüncü sırada Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleği yer

almıştır. Daha sonra bu meslekleri Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Ön Muhasebeci, Beden İşçisi (Temizlik) ve Otomotiv Montaj İşçisi meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Aksaray ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

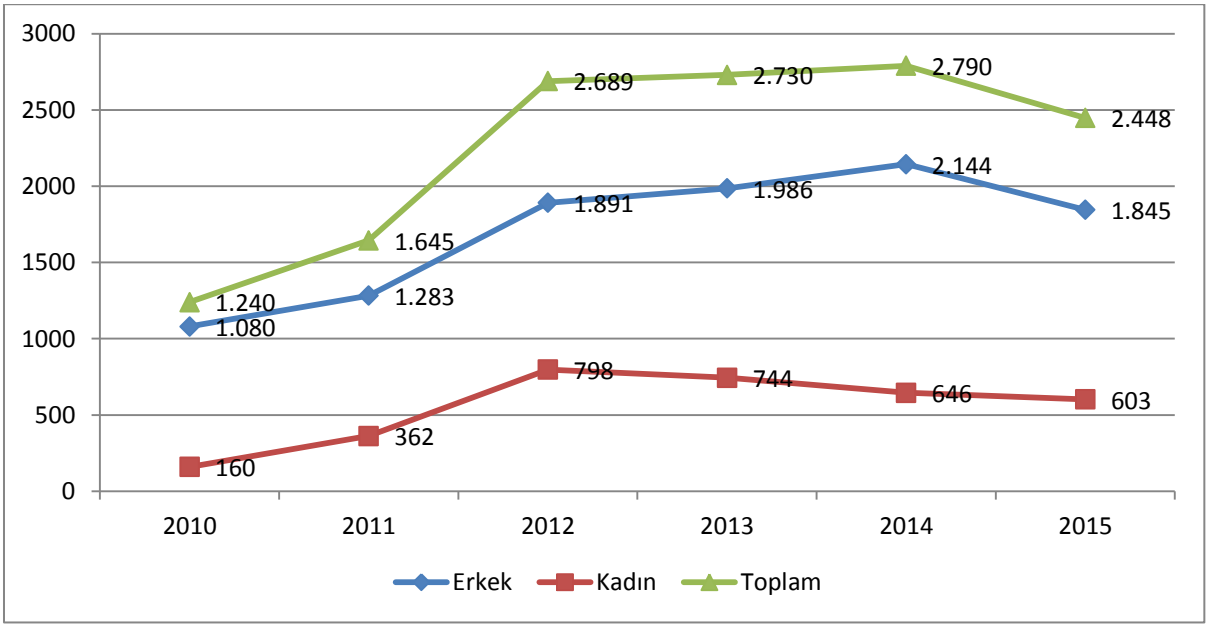

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı bin 240 olan Aksaray ilinde işe yerleştirilenlerin bin 80'i erkeklerden, geri kalan 160 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında Aksaray ilinde 2 bin 448 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 75,3'ünü erkekler, yüzde 24,6'sını ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2015 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	780
Temizlik Görevlisi	214
Dokuma Konfeksiyon Makineci	147
Satış Danışmanı	105
Otomotiv Montaj İşçisi	85
Beden İşçisi (Temizlik)	84
Güvenlik Görevlisi	76
Gaz Altı Kaynakçısı	70
Reyon Görevlisi	51
Temizlik İşçisi (El ile-Cadde, Sokak, Park vb.)	50
Diğer Meslekler	786
Toplam	**2.448**

Kaynak: İŞKUR

Aksaray ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. Aksaray ili için Beden İşçisi (Genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 2 bin 448 işe yerleştirmenin 780'i bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Satış Danışmanı, Otomotiv Montaj İşçisi, Beden İşçisi (Temizlik), Güvenlik Görevlisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Reyon Görevlisi, Temizlik İşçisi (El ile-Cadde, Sokak, Park vb.) meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Aksaray ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	36	734	290	777	4	108	330	1.619	82	2.980
2014	12	268	41	150	4	98	57	516	10	559
2013	12	286	27	106	0	0	39	392	6	382
2012	42	963	9	70	5	124	56	1.157	9	393
2011	47	959	60	110	7	156	114	1.225	10	264
2010	47	866	5	6	5	125	57	997	11	266

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 330 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 619 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 57 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 330'lara çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 997 iken 2015 yılında bin 619 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 5 programın açıldığı ve bu programlardan 6 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 290 program açılmış ve 777 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 36 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 734 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2015 yılında 4 program düzenlenmiş olup programdan 108 kişi faydalanmıştır. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2010 yılında 11 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 82'ye yükselmiş ve katılımcı sayıları da 266'dan 2 bin 980'e yükselmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Aksaray ilinde 2015 yılında toplam 2 bin 277 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 409'u işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	2.277	1.409
2014	1.884	1.190
2013	1.650	1.065
2012	1.349	885
2011	766	663
2010	727	664

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	362
Beden İşçisi (Temizlik)	61
Büro Memuru (Genel)	38
Temizlik Görevlisi	38
Şoför-Yük Taşıma	34
Satış Danışmanı	30
Ön Muhasebeci	28
Aşçı	27
Gaz Altı Kaynakçısı	22
Garson (Servis Elemanı)	17
Diğer Meslekler	752
Toplam	**1.409**

Kaynak: İŞKUR

Aksaray ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde de bu meslek ilk sırada yer

almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 362 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken Beden İşçisi (Temizlik) mesleğinde bu sayı 61 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Büro Memuru (Genel), Temizlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Aşçı, Gaz Altı Kaynakçısı ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Aksaray ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Aksaray ilinde 305 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 13 bin 762 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Aksaray ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Aksaray ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1
İmalat	85
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	1
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1
İnşaat	61
Toptan ve Perakende Ticaret	58
Ulaştırma ve Depolama	16
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	20
Bilgi ve İletişim	3
Gayrimenkul Faaliyetleri	1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	10
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13
Eğitim	13
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	13
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	8
Genel Toplam	**305**

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Aksaray ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 27,9'u İmalat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İmalat sektörünün Aksaray ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü Aksaray ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla

istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. Bu durumda Aksaray ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasına yakın bir değer aldığı görülmektedir. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 20'si bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 17,1 olan Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Aksaray ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyerleri ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Madencilik Ve Taş Ocakçılığı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde bulunmaktadır. Daha sonra ise Bilgi ve İletişim sektörü 3 işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Aksaray ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

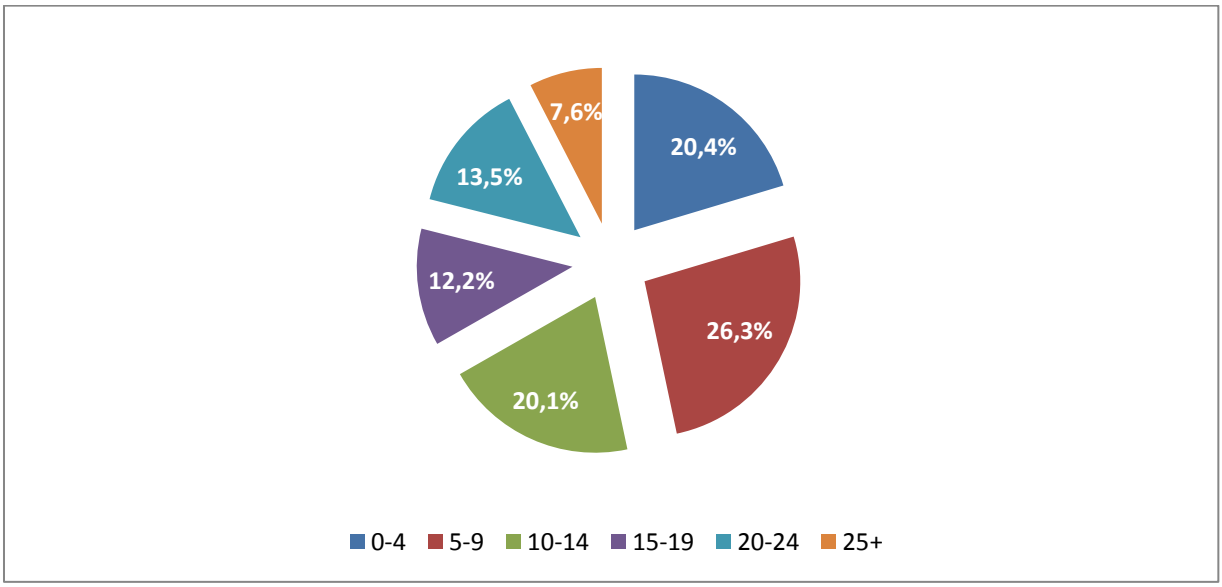

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Aksaray ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 26,3'ü 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde20,4'tür. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 5 işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

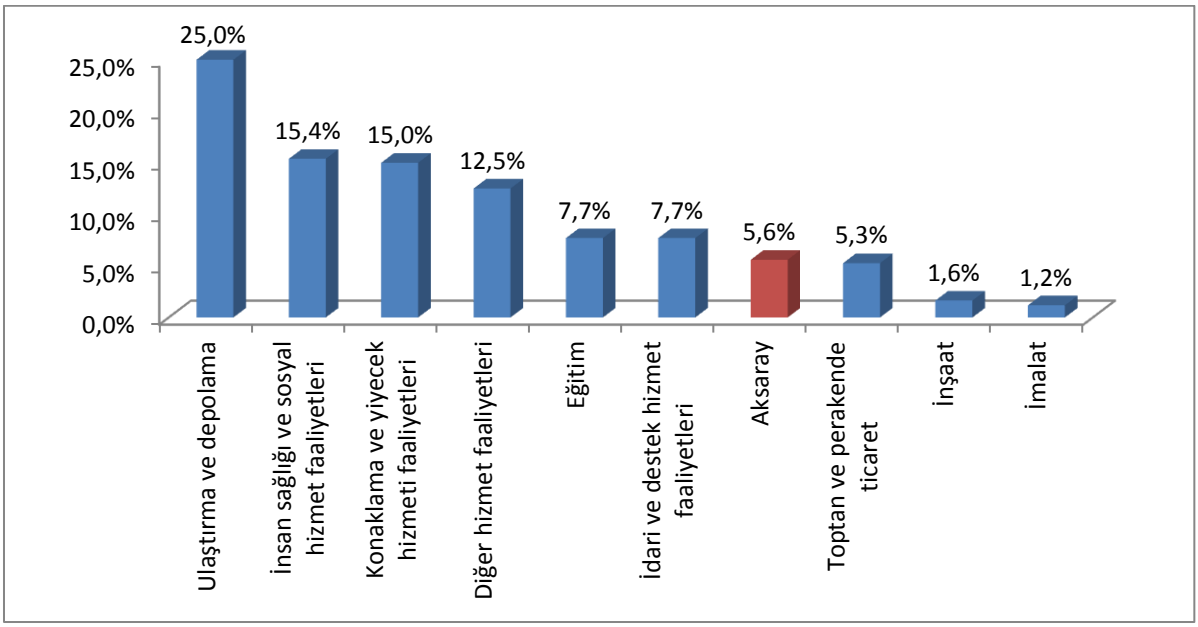

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde Ulaştırma ve Depolama sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 25'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Aksaray ili genelinde bu oran yüzde 5,6 olarak gerçekleşmiştir. Aksaray ilinde ikinci sırada İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 15,4'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 15 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat ve İmalat gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu

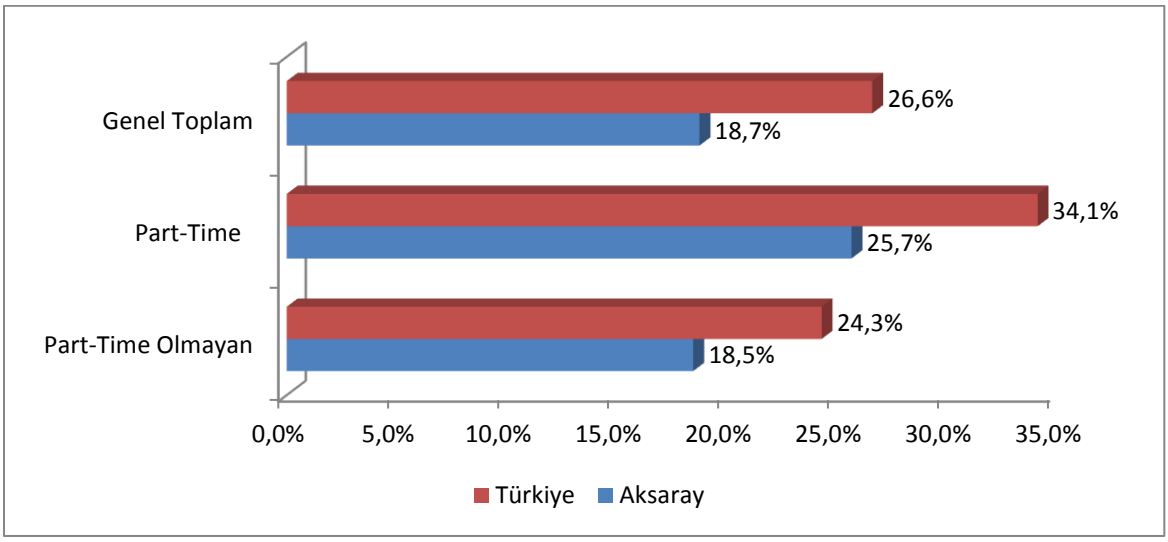

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Aksaray ilinde bu oran yüzde 18,7 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Aksaray ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 25,7 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 18,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Türkiye genelinde olduğu gibi Aksaray ilinde de part-time çalışmanın kadın istihdamını olumlu etkilediği söylenebilir.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

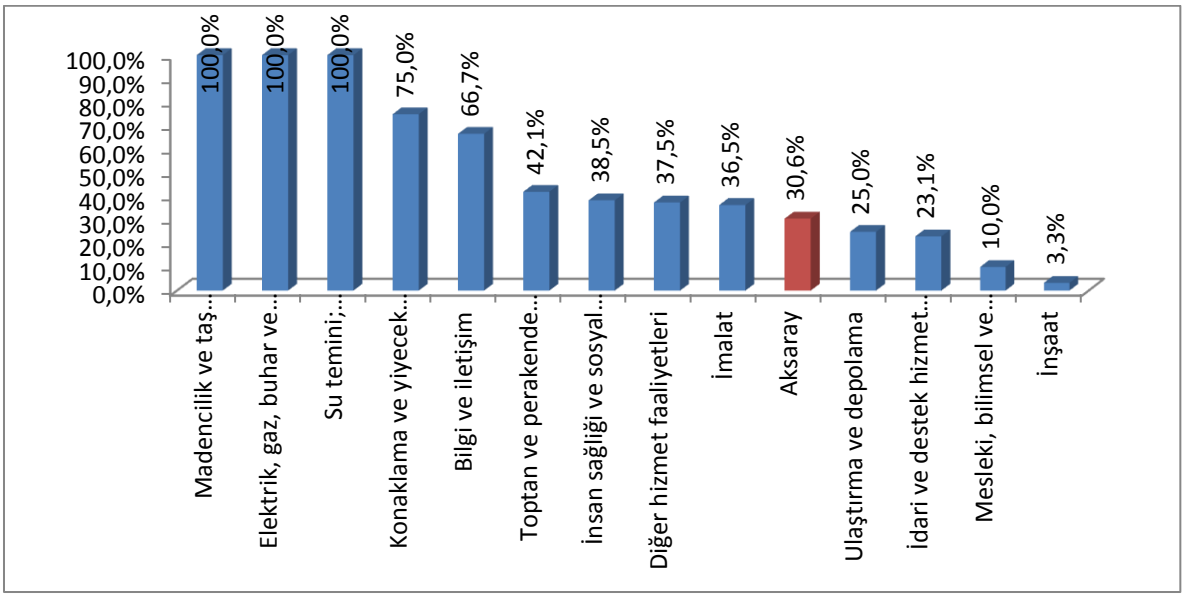

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde işyerlerinin yüzde 30,6'sında vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Aksaray ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyerleri Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörlerinde görünmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak bu sektörlerde işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Aksaray ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Toptan ve Perakende Ticaret, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri ve İmalat sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

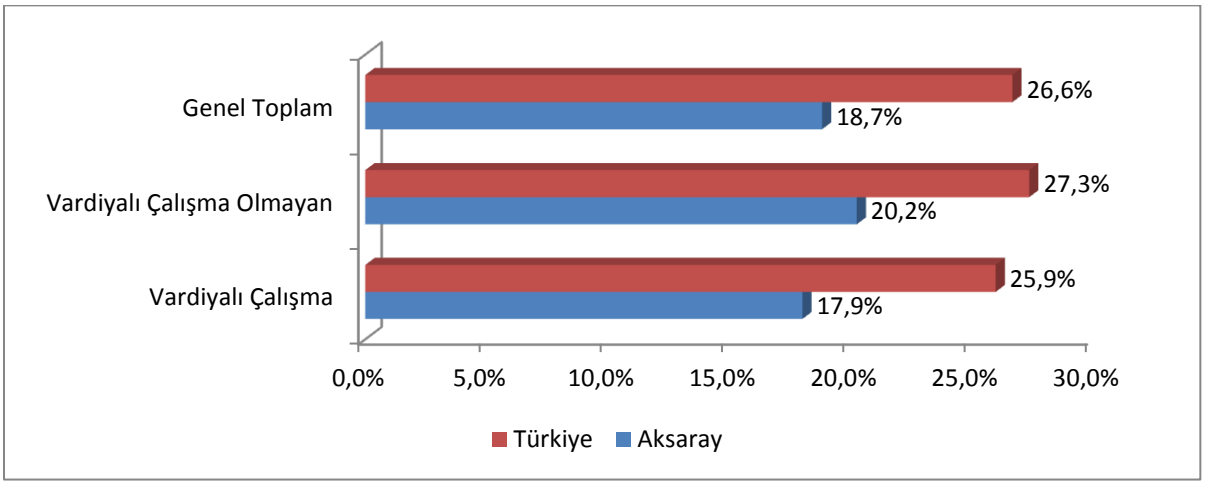

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 17,9'u kadın, yüzde 82,1'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 20,2'ye yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Aksaray ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 18,7'sinin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 5 çalışandan 1'i kadın 4'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,5 puan bir farkla fazladır. Aksaray ilinde ise bu farkın 2,3 puan olduğu görülmektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Oranı

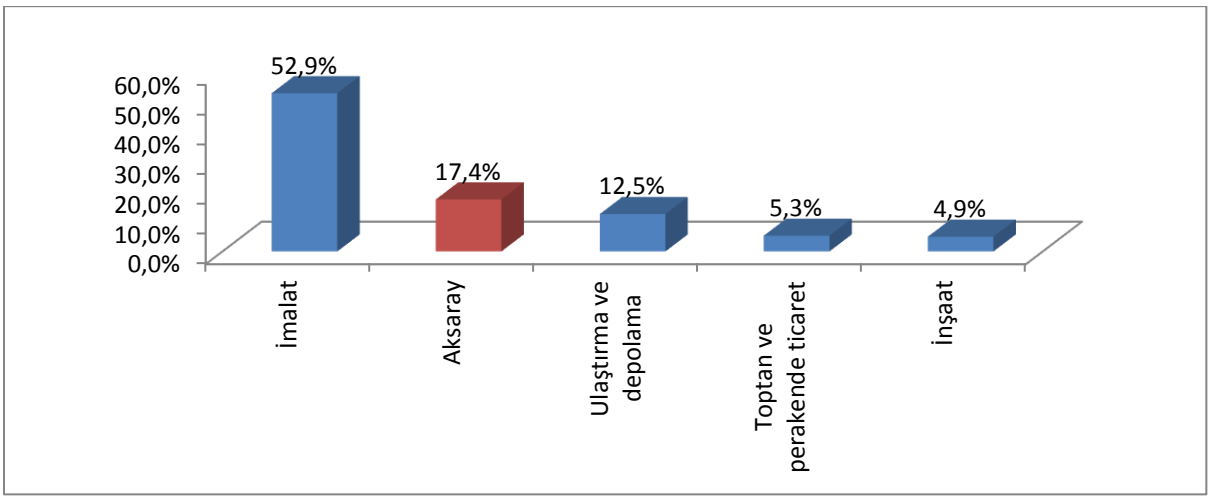

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde 16 sektörden 4 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 52,9'u ihracat yapmaktadır. Bu sektör ihracat yapma oranı anlamında Aksaray ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oran Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve Aksaray ilinde olduğu gibi İmalat sektörü yüzde 55 ile birinci sırada yer almaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Aksaray ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Aksaray ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet

içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

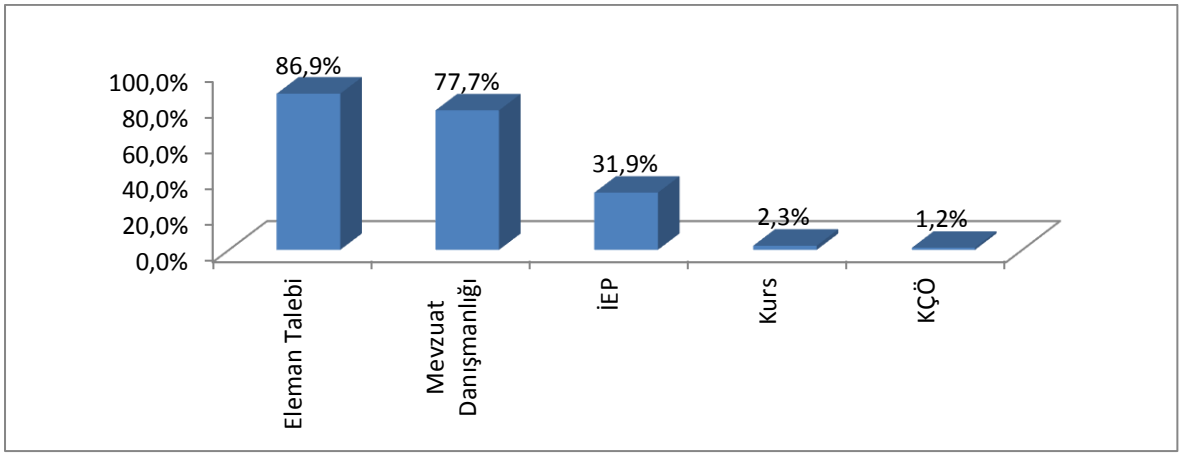

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 85,5'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Aksaray ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 86,9'u İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 77,7'si mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Aksaray ilinde yüzde 31,9 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12:Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

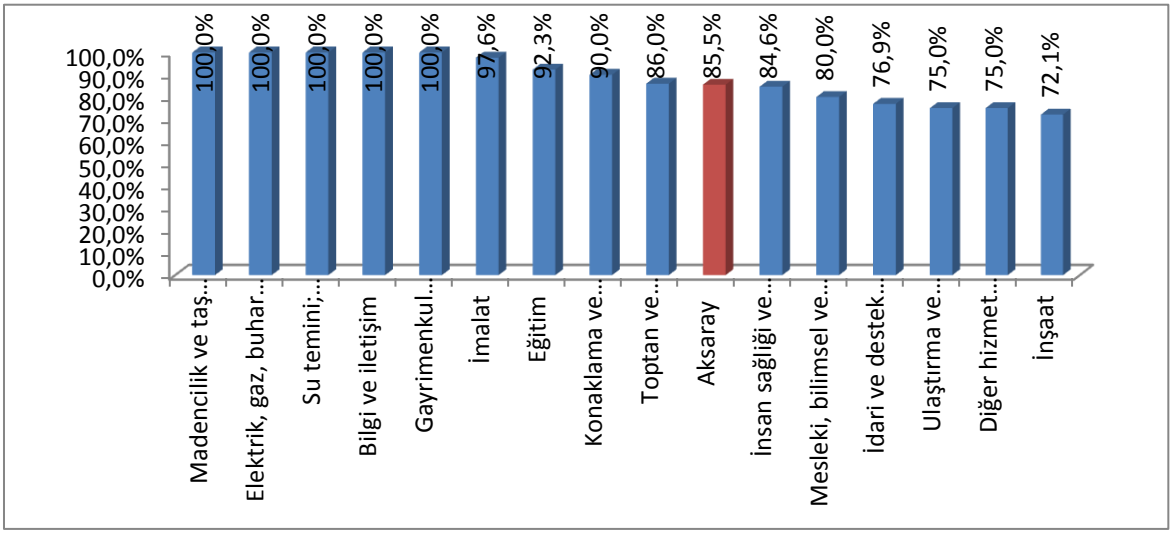

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Aksaray ilinde Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektör ise İnşaat sektöründeki işyeri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İmalat	96,4%	38,6%	3,6%	6,0%	78,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	63,6%	15,9%	0,0%	0,0%	77,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	87,8%	30,6%	0,0%	0,0%	79,6%
Ulaştırma ve Depolama	91,7%	8,3%	0,0%	0,0%	75,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	100,0%	38,9%	0,0%	0,0%	72,2%
Bilgi ve İletişim	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	75,0%	62,5%	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	100,0%	30,0%	0,0%	0,0%	70,0%
Eğitim	75,0%	58,3%	0,0%	0,0%	75,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	81,8%	36,4%	0,0%	9,1%	72,7%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	100,0%	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
Genel Toplam	**86,9%**	**31,9%**	**1,2%**	**2,3%**	**77,7%**

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi hem eleman talebi hem de mevzuat danışmanlığı alanındaki hizmetinden faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Eleman talebi hizmeti için mutlaka tüm işyerlerinin İŞKUR'dan faydalandığı diğer sektörler ise Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus sadece İmalat sektöründeki işyerleri İŞKUR'un bütün hizmetlerinden faydalanmışlardır. İmalat sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 96,4'ü eleman talebi, yüzde 78,3'ü mevzuat danışmanlığı, yüzde 38,6'sı İşbaşı eğitim programından, yüzde 6'sı kurs ve yüzde 3,6'sı kısa çalışma ödeneği hizmetlerinden faydalanmıştır. Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlere nazaran imalat sektörü işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Aksaray ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla İmalat sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Aksaray ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

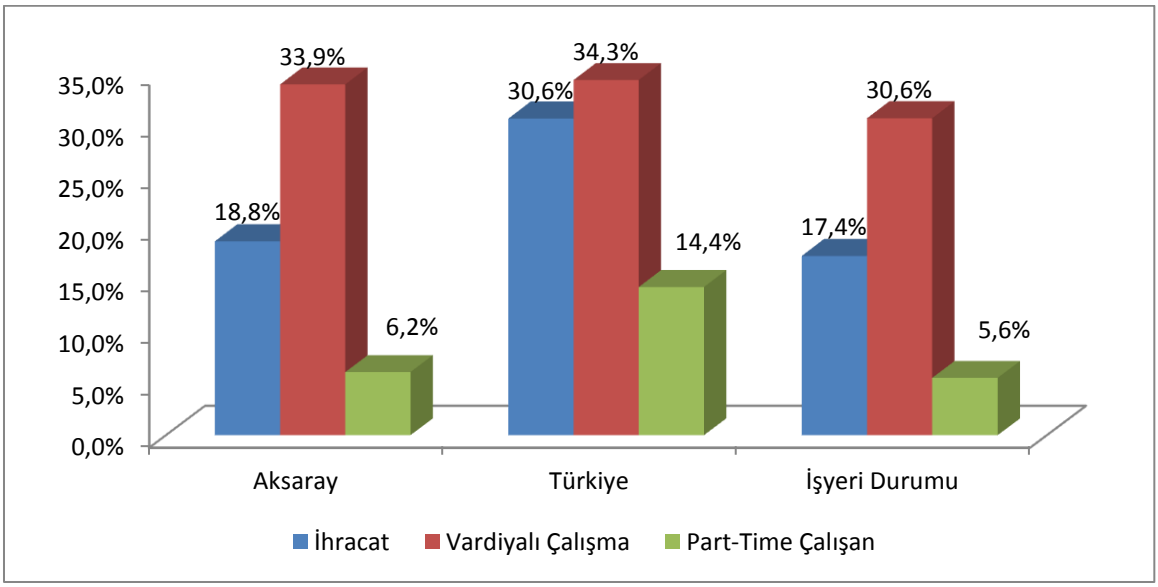

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Aksaray ilinde ise bu oran yüzde 33,9 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Aksaray ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 30,6'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 14,4'ü part-time çalışma yapmakta iken Aksaray ilinde bu oran yüzde 6,2, Aksaray ilindeki araştırma kapsamına giren işyerlerinde ise yüzde 5,6'dır.

Aksaray ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma, ihracat ve part-time çalışma yapmaktadır.

Mevcut İstihdam

Aksaray ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Aksaray ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 13 bin 762 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 11 bin 182 çalışan erkeklerden, 2 bin 580 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	13	1	14
İmalat	6.810	1.394	8.204
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	122	0	122
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	19	3	22
İnşaat	880	71	951
Toptan ve Perakende Ticaret	1.380	239	1.619
Ulaştırma ve Depolama	337	53	390
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	337	120	457
Bilgi ve İletişim	41	8	49
Gayrimenkul Faaliyetleri	2	0	2
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	81	28	109
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	379	92	471
Eğitim	178	148	326
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	263	374	637
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	8	1	9
Diğer Hizmet Faaliyetleri	332	48	380
Genel Toplam	**11.182**	**2.580**	**13.762**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Aksaray ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Aksaray ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 61 oranında, kadınlarda ise yüzde 54 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 39'luk ve yüzde 46'lık oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 60 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

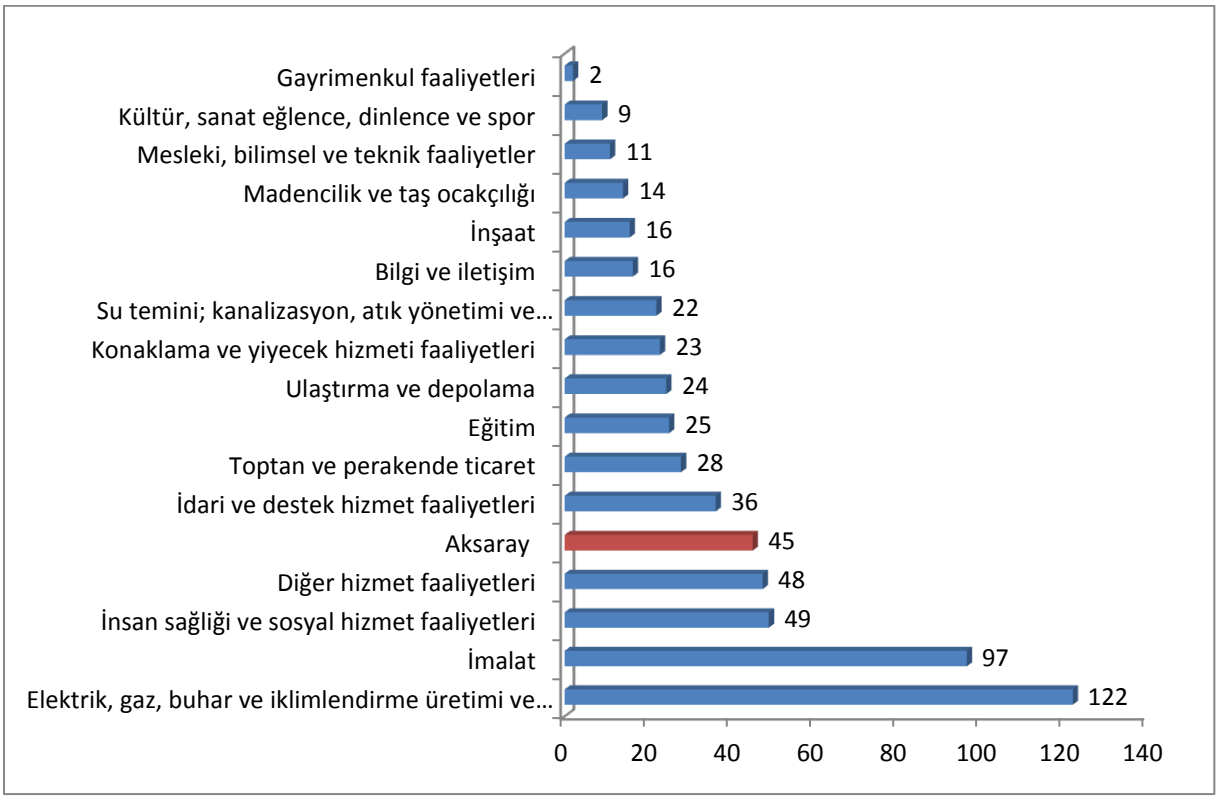

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Aksaray ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 45 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 122; ikinci sırada bulunan İmalat sektöründe 97 kişi, üçüncü sırada bulunan İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetlerinde 49 kişi ve dördüncü sırada Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe 48 kişi istihdam edilmektedir. Bu dört sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörünün Aksaray ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün ikinci sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	797	392	1.189
Hizmet ve Satış Elemanları	1.118	290	1.408
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	996	599	1.595
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	601	70	671
Profesyonel Meslek Mensupları	673	351	1.025
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3.059	269	3.328
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	950	146	1.096
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2.560	406	2.966
Yöneticiler	427	57	484
Genel Toplam	**11.182**	**2.580**	**13.762**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 24,2'si, erkek çalışanların yüzde 27,4'ü ve kadın çalışanların yüzde 10,4'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almakta ve yüzde 21,6 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 62,4 oranında erkeklerin, yüzde 37,6 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Aksaray ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	1.819	590	2.409
5-9	2.518	691	3.209
10-14	2.561	804	3.364
15-19	849	196	1.045
20-24	929	95	1.025
25+	2.506	204	2.710
Genel Toplam	**11.182**	**2.580**	**13.762**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların

oranında azalma meydana gelmesidir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 24,5'i kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 21,5; 10-14 yaş için yüzde 23,9; 15-19 yaş için yüzde 18,8; 20-24 yaş için yüzde 9,3 ve 25+ yaş için yüzde 7,5 olarak gerçekleşmiştir.

10-14 yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 20,1'dir. Ancak toplam işyerleri içindeki payı az olmasına rağmen toplam çalışanların yüzde 24,4'ü 10-14 yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Aksaray ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk iki mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Süthane İşçisi ve Otomotiv Montaj İşçisi mesleği hem toplam çalışanlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk iki mesleği oluşturmaktadır. Kadın çalışanlar arasında ise ilk sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada ise Temizlik Görevlisi mesleği yer almaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Süthane İşçisi	Makineci (Dikiş)	Süthane İşçisi
Otomotiv Montaj İşçisi	Temizlik Görevlisi	Otomotiv Montaj İşçisi
Gaz Altı Kaynakçısı	Paketleme İşçisi (Gıda)	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Büro Memuru (İdari İşler)	Makineci (Dikiş)
Şoför-Yük Taşıma	Kalite Kontrolcü-Tekstil	Gaz Altı Kaynakçısı
Güvenlik Görevlisi	Sekreter	Şoför-Yük Taşıma
Makineci (Dikiş)	Süthane İşçisi	Güvenlik Görevlisi
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Malzeme Takip ve Dağıtım İşçisi	İplik Temizleme İşçisi	Paketleme İşçisi (Gıda)
Pistoleci (Otomotiv)	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Malzeme Takip ve Dağıtım İşçisi

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Temizlik Görevlisi ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Makineci (Dikiş), Gaz Altı Kaynakçısı, Şoför-Yük Taşıma, Güvenlik Görevlisi, Metal Mamuller Montaj İşçisi, Paketleme İşçisi (Gıda) ve Malzeme Takip ve Dağıtım İşçisi olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

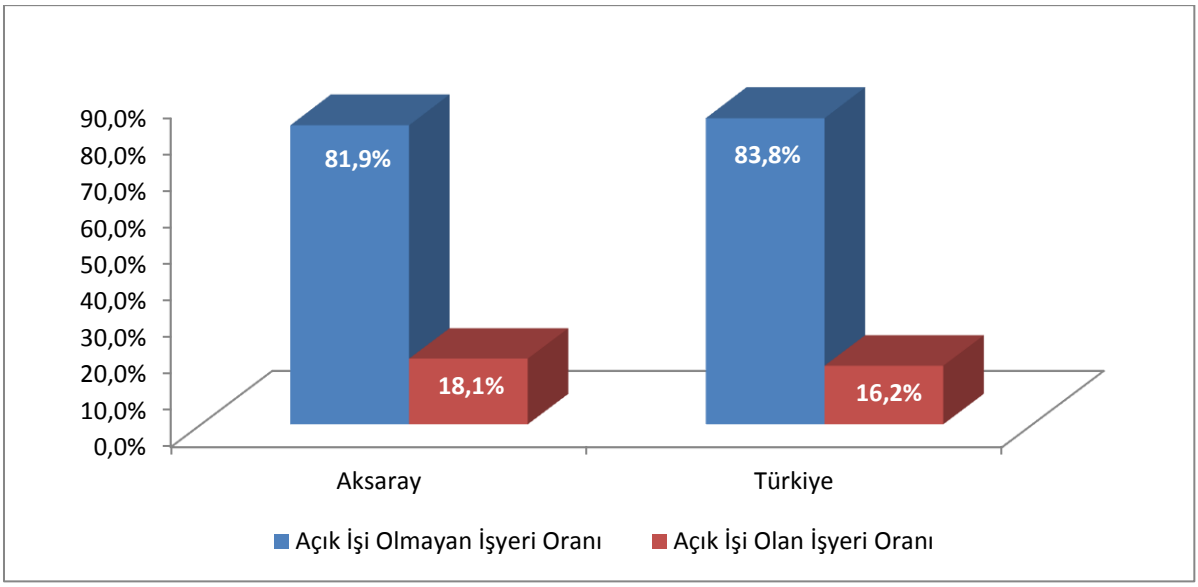

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 18,1'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre yüksek olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Aksaray ilinde 55 işyerinden 135 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1
İmalat	59
İnşaat	14
Toptan ve Perakende Ticaret	35
Ulaştırma ve Depolama	3
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	15
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	3
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2
Genel Toplam	**135**

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 135 kişilik açık işin yüzde 43,8'ine tekabül eden 59 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6,7%	100,0%
İmalat	0,7%	28,2%
İnşaat	1,5%	6,6%
Toptan ve Perakende Ticaret	2,1%	28,1%
Ulaştırma ve Depolama	0,8%	12,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,2%	15,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2,7%	20,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,5%	15,4%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,5%	12,5%
Genel Toplam	**1,0%**	**18,1%**

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Aksaray ilinde açık iş oranı yüzde 1 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Aksaray ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99

kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,7 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında da Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü ön plana çıkmıştır. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründeki işyeri sayısının diğer sektörlere nazaran daha az olması açık iş verme sıralamasında bu sektörün birinci sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır. Bu sektörü yüzde 28,2 ile İmalat ve yüzde 28,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü takip etmektedir. Bir diğer ifadeyle bu sektörlerdeki her 3 işyerinden 1'inde açık iş mevcuttur.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

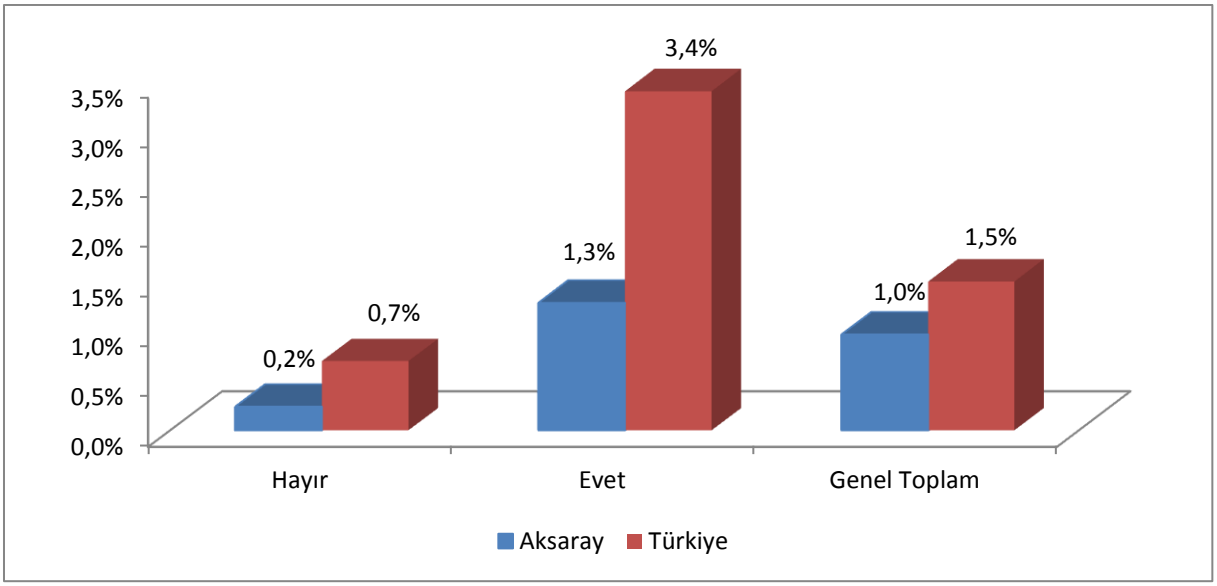

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,3; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,2 olarak gerçekleşmiştir. Aksaray ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

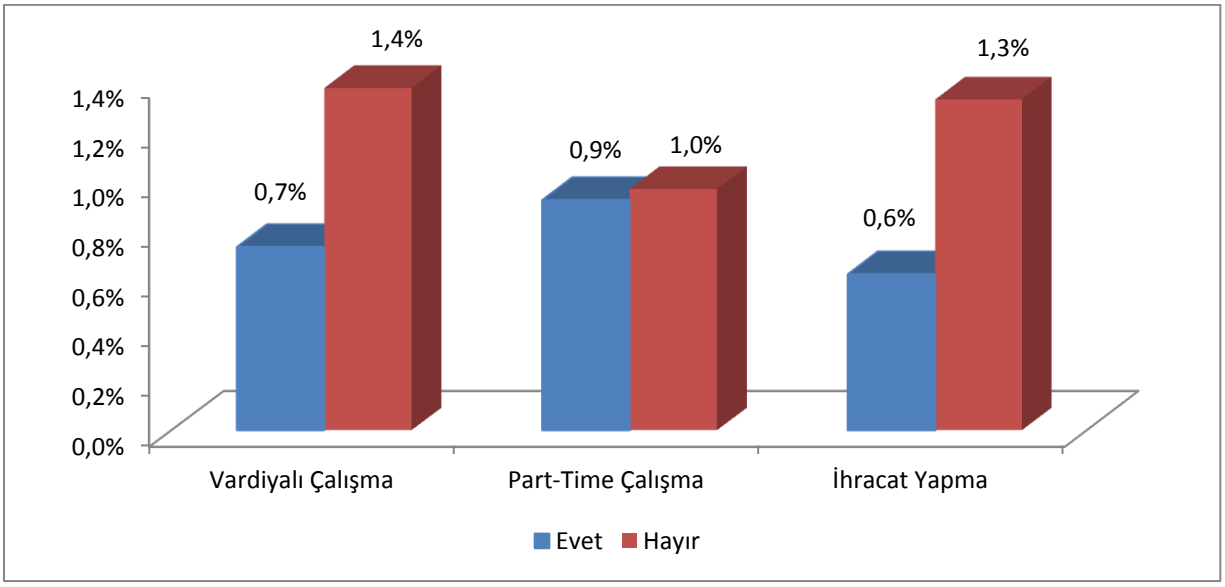

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 0,7, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,4 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,9, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 0,6, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

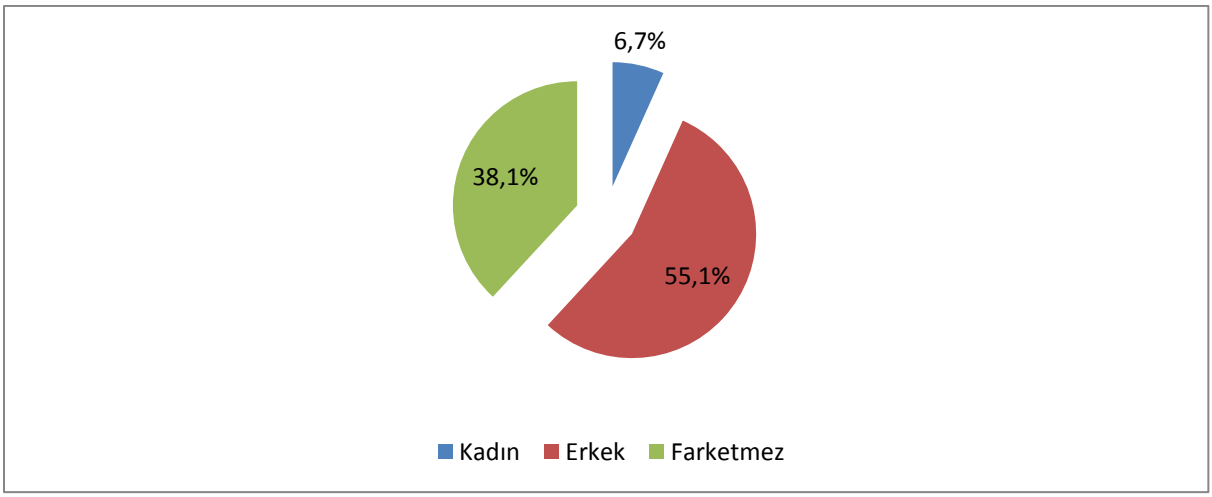

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Aksaray ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 55,1'inde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 6,7 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 38,1 oranında belli bir cinsiyet

tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

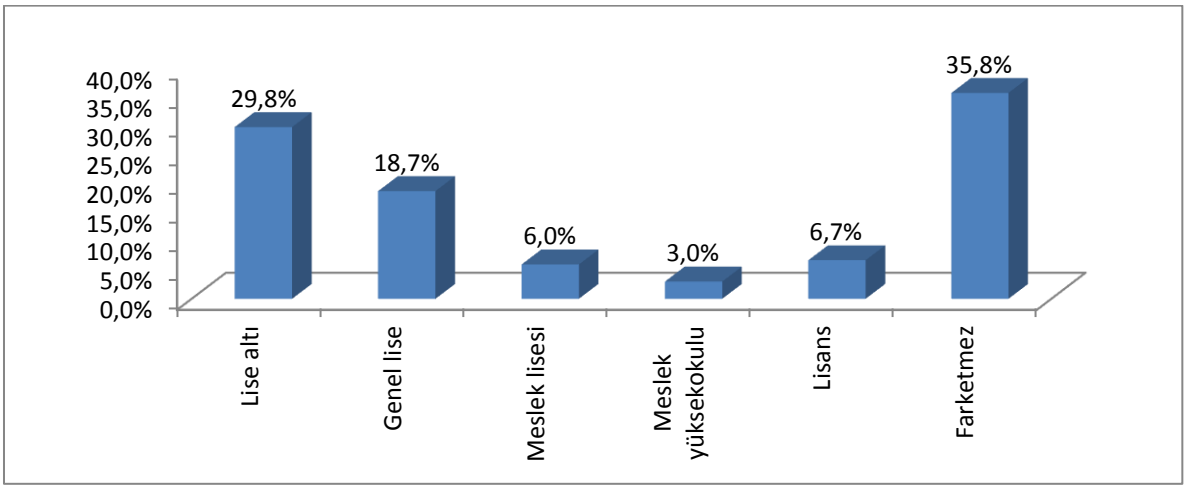

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Aksaray ilindeki açık işlerin yüzde 35,8'inde işverenler eğitim düzeyi fark etmez tercih etmiştir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca açık işlerin yaklaşık yarısından fazlasında fark etmez ve lise altı ön plana çıkmıştır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

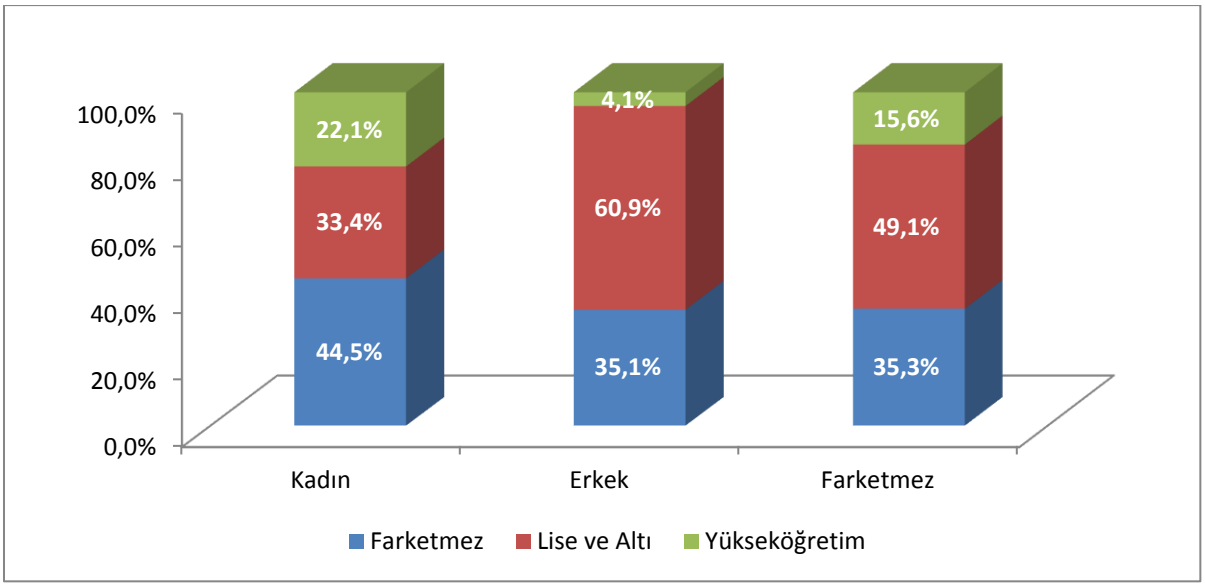

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde kadınlara nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de en fazla kadın işgücü için talepte bulunulmuştur. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, kadın tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha az, erkek tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Aksaray ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	45,8%	45,8%	8,5%
İnşaat	57,1%	35,7%	7,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	29,4%	64,7%	5,9%
Ulaştırma ve Depolama	66,7%	33,3%	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	33,3%	0,0%	66,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**35,8%**	**54,5%**	**9,7%**

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin yükseköğretim seviyesinde talep veren tek sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleridir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Ulaştırma ve Depolama sektöründeki açık işlerin yüzde 66,7 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe

başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise inşaat sektörü olmuştur. İnşaat sektöründeki açık işlerin yüzde 57,1'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 35,7'sinde de lise ve altı seviyesi talep edilmiştir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

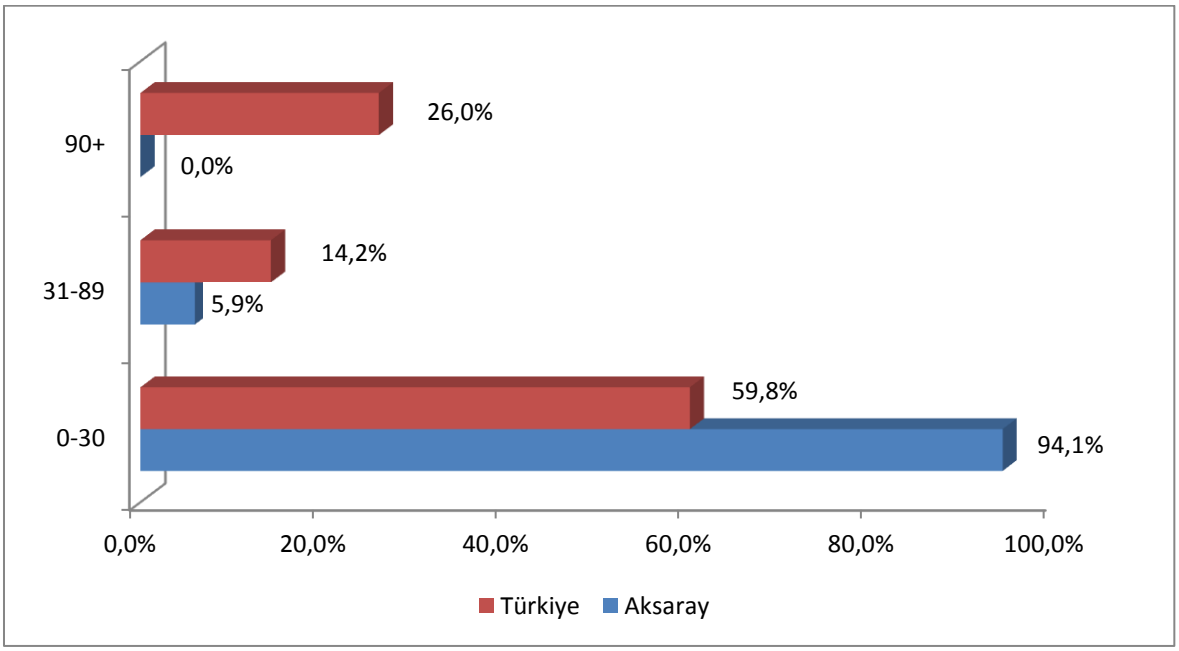

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Aksaray ilinde açık işlerin yüzde 94,1'i 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 5,9'dur. Bu oran da Türkiye geneline göre daha az gerçekleşmiştir. Aksaray'da 90 ve daha fazla günde aranan açık işin olmadığı görülmektedir. Yani Aksaray ilinde açık işlerin çok uzun vadede aranmadığı, kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	88,9%	90,6%	100,0%	94,1%
31-89	11,1%	9,4%	0,0%	5,9%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 88,9 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 90,6 olarak tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerde kadınlar erkeklere nazaran daha ön plandadır. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 11,1, erkeklerde yüzde 9,4 oranında gerçekleşmiştir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

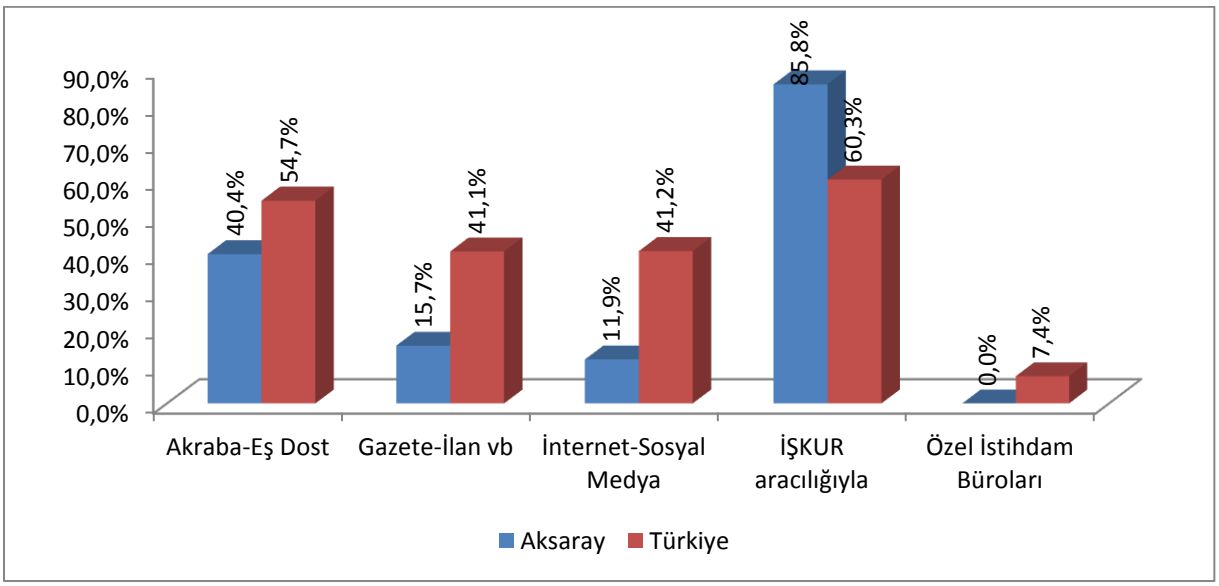

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Aksaray ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Aksaray ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 85,8 gibi büyük bir oranı İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Aksaray ilinde işverenler daha sonra akraba-eş dost arama kanalını kullanmıştır. Gazete-ilan vb. ve İnternet-sosyal medya arama kanalları da yakın oranlarda gerçekleşmiştir. Bu üç arama kanalı için

Türkiye gerçekleşmelerinin Aksaray iline göre daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir. Özel istihdam bürolarının ise Aksaray ilinde tercih edilmediği görülmüştür.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Lise altı	37,6%	17,6%	7,5%	87,6%
Genel lise	68,2%	8,1%	12,1%	80,0%
Meslek lisesi	50,1%	75,1%	37,6%	87,3%
Meslek yüksekokulu	75,1%	24,9%	0,0%	49,8%
Lisans	44,6%	0,0%	44,4%	77,6%
Fark etmez	22,9%	10,4%	6,2%	91,7%
Genel Toplam	**40,4%**	**15,7%**	**11,9%**	**85,8%**

Kaynak: İPA 2016

Lise altı seviyesinde yüzde 87,6 oranında İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Bu oran genel lise talebinde yüzde 80; meslek lisesi talebinde yüzde 87,3; lisans talebinde de yüzde 77,6'dır. Meslek yüksekokulu seviyesinde ise talep edilen açık işler içinde en yüksek oranda kullanılmış arama kanalı yüzde 75,1 ile akraba-eş dost olmuştur.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla İŞKUR'u ve akraba-eş dost arama kanallarını tercih etmişlerdir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

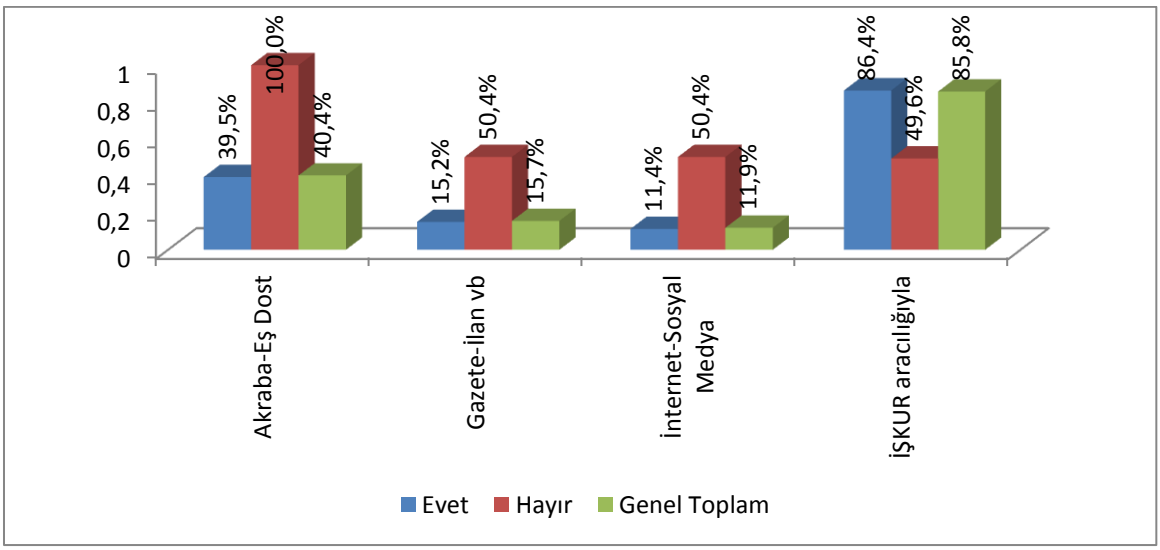

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 86,4 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 49,6'da kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinin tamamı açık işlerinde akraba-eş dost arama kanalını kullandığı görülmektedir.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	4	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	3	3	3	3
Takım Çalışması	4	5	8	4	4
Satış ve Pazarlama Becerisi	5	7	5	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	9	9	2	6	6
Bilgisayar kullanımı	7	4	6	7	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	6		8	8
Proje Tabanlı Çalışma	8	8	7	9	9

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Aksaray ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Satış ve Pazarlama Becerisi, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Proje Tabanlı Çalışma becerisi gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi bütün arama kanalları için birinci sırada yer almıştır.

İŞKUR üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde bütün beceriler talep edilmekte iken, İnternet-Sosyal Medya üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde ise hesap yapabilme (analitik beceri) becerisi dışında bütün beceriler talep edilmekte olup sadece bu becerinin istenmemesi dikkat çeken bir husustur.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grupları	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	11
Hizmet ve Satış Elemanları	29
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	24
Profesyonel Meslek Mensupları	12
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	24
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	5
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	28
Yöneticiler	1
Genel Toplam	**135**

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 21,7'dir. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Aksaray ili için tespit edilen yüzde 1 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 2 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Profesyonel Meslek Mensupları gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	2,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	1,2%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,5%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	0,9%
Yöneticiler	0,2%
Genel Toplam	**1,0%**

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Yöneticiler ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	33,2%	5,4%	7,8%	8,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	22,3%	10,8%	37,4%	21,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	33,4%	17,5%	15,9%	17,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	11,1%	2,7%	17,5%	8,9%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	32,4%	0,0%	17,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	5,4%	1,9%	3,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	0,0%	24,3%	19,5%	20,8%
Yöneticiler	0,0%	1,4%	0,0%	0,8%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 33,4 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler; yüzde 33,2 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar; yüzde 22,3 oranında Hizmet ve Satış Elemanları ve yüzde 11,1 oranında ise Profesyonel Meslek Mensupları grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 32,4'ü bu meslek grubunda verilmiştir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları olmuştur.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Yöneticiler meslek gruplarında ise sadece erkek işgücü talebinde bulunulması dikkat çekmektedir.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve

Tecrübe, ikinci sırada Bilgisayar kullanımı gelmiştir. Daha sonra ise Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve İletişim ve İfade Yeteneği becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra Satış ve Pazarlama Becerisi ile İletişim ve İfade Yeteneği becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları için ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, daha sonra Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ve Bilgisayar Kullanımı becerileri ön plana çıkmıştır.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Teknisyenler, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarında ilk iki öncelik değişmemektedir. Her iki meslek grubunda da ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır.

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları için ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, daha sonra Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri ön plana çıkmıştır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	4	2	1	1	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	5	1	1	6	2	3	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	4	3		8	6		4	3
Takım Çalışması		5	3	5	3	5	3	4
Satış ve Pazarlama Becerisi		2	6					5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	7	4	2	4	2		6
Bilgisayar Kullanımı	2	8	5	3				7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	6		7				8
Proje Tabanlı Çalışma	6			4	5	4		9

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	54,5%	27,3%	9,2%	72,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	62,2%	7,0%	7,0%	96,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	16,6%	0,0%	8,3%	83,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	41,8%	0,0%	33,3%	83,2%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	45,9%	49,9%	25,0%	83,3%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	40,2%	19,9%	19,9%	59,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	25,0%	10,8%	0,0%	92,9%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Hizmet ve Satış Elemanları olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 96,5'i İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-Eş Dost olmuştur. Akraba-Eş Dost arama kanalının kullanıldığı tek meslek grubu Yöneticiler olmuştur. Bu meslek grubunda açık işlerin tamamı Akraba-Eş Dost arama kanalı ile karşılama yoluna gidilmiştir. Geriye kalan diğer meslek gruplarında hep en fazla oranda İŞKUR 'un olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar Kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Gaz Altı Kaynakçısı		2			5		4	3	1
Garson (Servis Elemanı)		1		4		2			3
Satış Danışmanı		4		3		2	5	6	1
Beden İşçisi (Genel)		1						2	
Ön Muhasebeci	2	4	1	6	5				3
Yıpratmacı (Tekstil)		1							2
Şoför-Yük Taşıma		2		3					1
Reyon Görevlisi		2		1				3	
Makineci (Dikiş)									1
Temizlik Görevlisi		1						2	3

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Aksaray ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Gaz Altı Kaynakçısı mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi yer almaktadır. Garson (Servis Elemanı) mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Satış Danışmanı mesleği için ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmiştir. Beden İşçisi (Genel) mesleği için ise sadece Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım Çalışması becerileri talep edilmiştir.

Ön Muhasebeci mesleğinde istenen becerilerde ilk sırayı Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerisi daha sonra Bilgisayar Kullanımı ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi almaktadır. Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) becerisi tek bu meslekte öncelik olarak yerini almıştır. Makineci (Dikiş) mesleği için ise sadece Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmiştir.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Temizlik Görevlisi	Gaz Altı Kaynakçısı	Beden İşçisi (Genel)
Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)	Gaz Altı Kaynakçısı
Tuvalet Temizlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma	Garson (Servis Elemanı)
Sekreter	Döner Ustası	Satış Danışmanı
Ebe-Hemşire	Satış Danışmanı	Ön Muhasebeci
Ön Muhasebeci	Mobilya Montaj Ustası	Yıpratmacı (Tekstil)
Müşteri Temsilcisi	Forklift Operatörü	Makineci (Dikiş)
Aşçı	Ön Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma
	Elektrostatik Boya Operatörü	Döner Ustası
	Kepçe Operatörü	Reyon Görevlisi

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Garson(Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Yıpratmacı (Tekstil), Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma, Döner Ustası ve Reyon Görevlisi Elemanıdır.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Temizlik Görevlisi, Kasiyer, Tuvalet Temizlik Görevlisi, Sekreter, Ebe-Hemşire, Ön Muhasebeci, Müşteri Temsilcisi ve Aşçı meslekleridir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Gaz Altı Kaynakçısı, Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Döner Ustası, Satış Danışmanı, Mobilya Montaj Ustası, Forklift Operatörü, Ön Muhasebeci, Elektrostatik Boya Operatörü ve Kepçe Operatörü meslekleridir.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	1	2
Takım Çalışması	5	3	5	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	5	4	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	4	7	5
Satış ve Pazarlama Becerisi		9	3	6
Bilgisayar Kullanımı	3	7	8	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	8	6	8
Proje Tabanlı Çalışma		6	9	9

Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada benzerlik göstermektedir. Kadınlarda ve erkeklerde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ikinci öncelik ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci öncelik de Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Aksaray ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

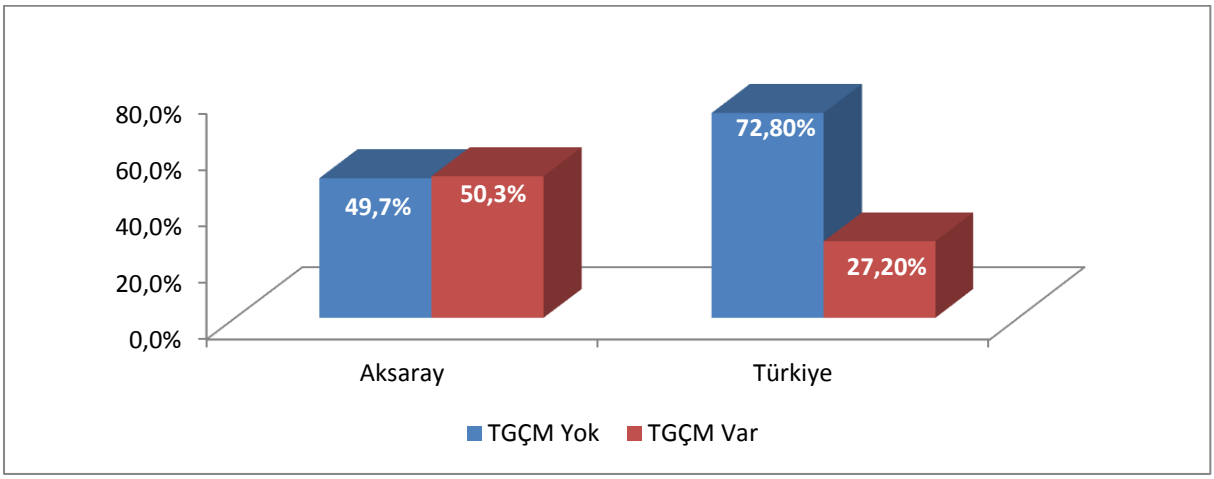

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Aksaray ilinde ise 20+ istihdamlı 305 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 154 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 50,3 ile Aksaray ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

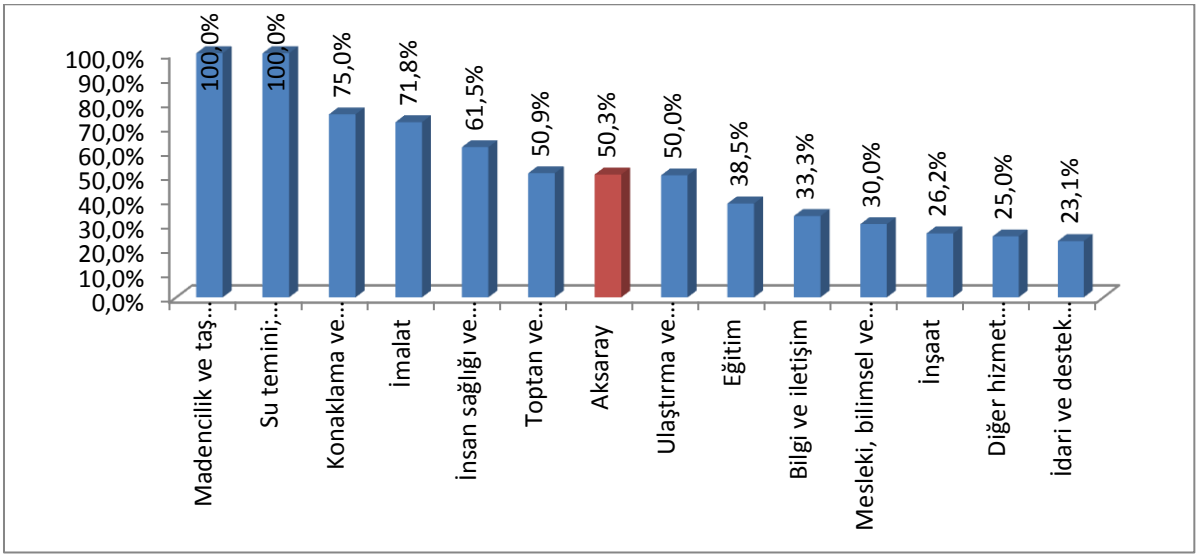

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Gayrimenkul Faaliyetleri, Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık

Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektörlerdeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur. Aksaray ilinde her iki işyerinden bir tanesinin temininde güçlük çektiği görülmektedir. İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörünün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiği görülmektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	597
Toptan ve Perakende Ticaret	50
İnşaat	34
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	25
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	19
Ulaştırma ve Depolama	13
Eğitim	7
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	6
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2
Bilgi ve İletişim	2
Su Temini; Kanalizasyon Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyeti	1
Genel Toplam	**763**

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde 763 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Aksaray ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 85'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Aksaray ilinde toplam çalışanların yüzde 71'i bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

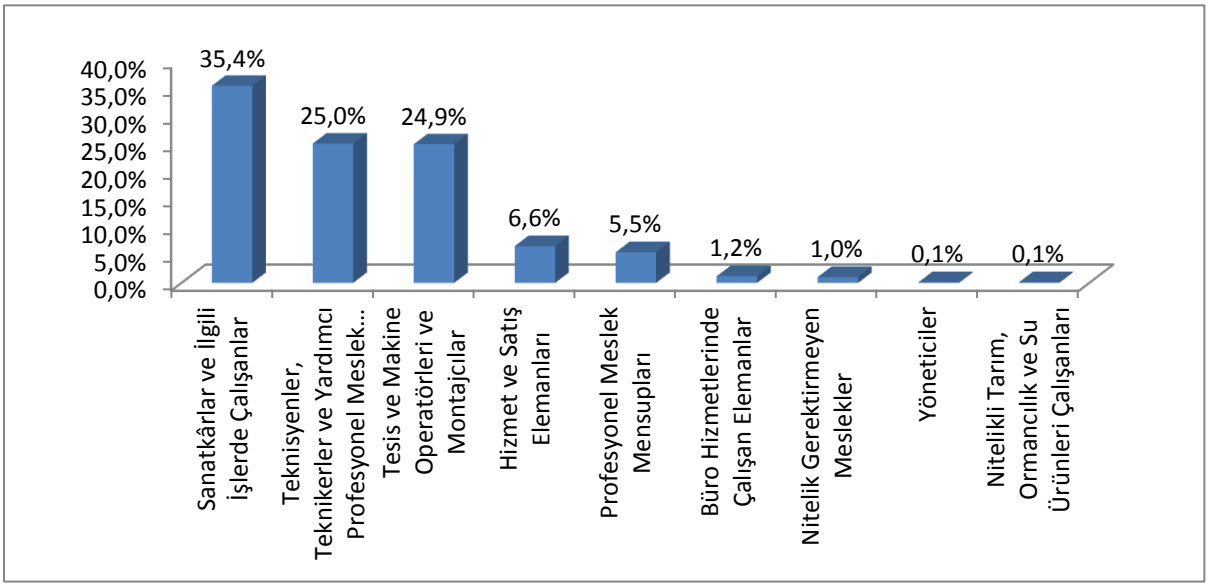

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 270 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 35,4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Aksaray ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Aksaray ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Üretim Paneli Kontrol Operatörü	14,9%
Gaz Altı Kaynakçısı	14,2%
Makineci (Dikiş)	13,1%
Otomotiv Boya İşçisi	6,7%
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	5,2%
Laborant (Gıda)	3,9%
Otomotiv Montajcısı	3,9%
Mekanik Bakım Onarımcısı	3,8%
Yıpratmacı (Tekstil)	2,6%
Garson (Servis Elemanı)	2,4%

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 114 kişi ile Üretim Paneli Kontrol Operatörü mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 108 kişi ile Gaz Altı Kaynakçısı, 100 kişi ile Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Gaz Altı Kaynakçısı ve Garson (Servis Elemanı) olmak üzere iki mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Aksaray ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Yıpratmacı (Tekstil) ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

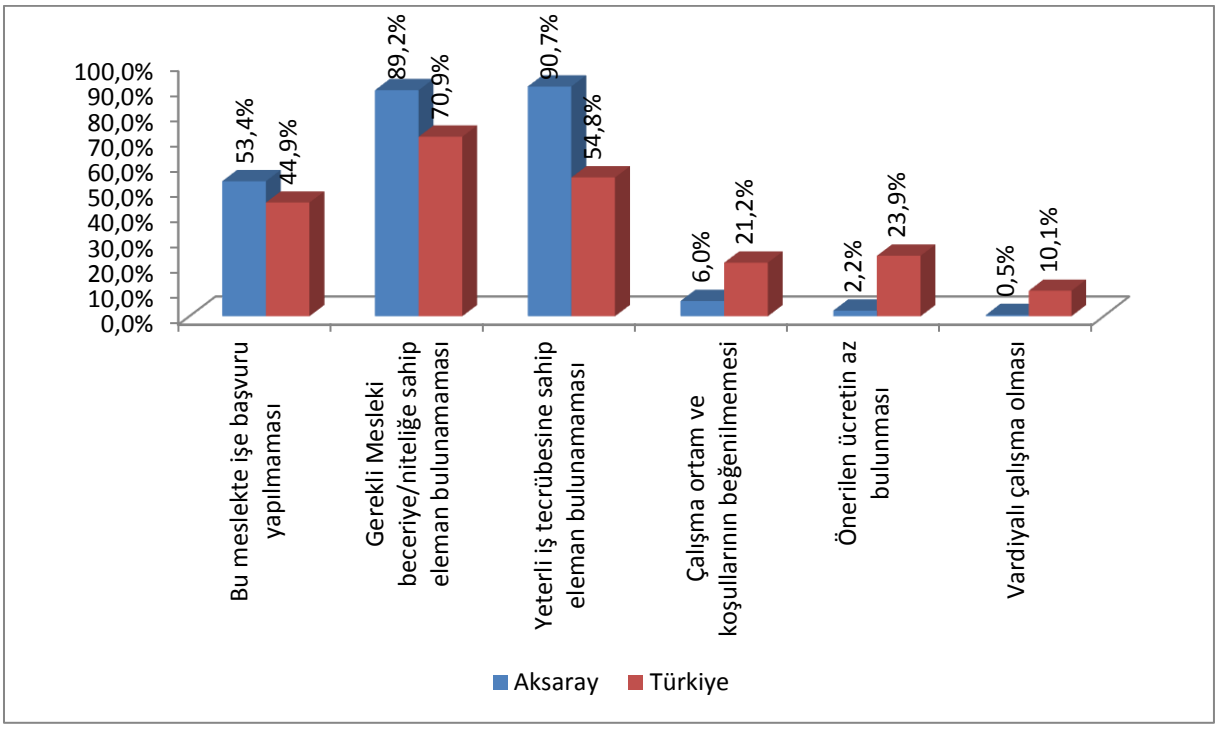

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ve ikinci sırada ise Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu nedenler Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile farklılık göstermektedir. Türkiye genelinde ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ikinci sırada ise Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamamasının yer aldığı görülmektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

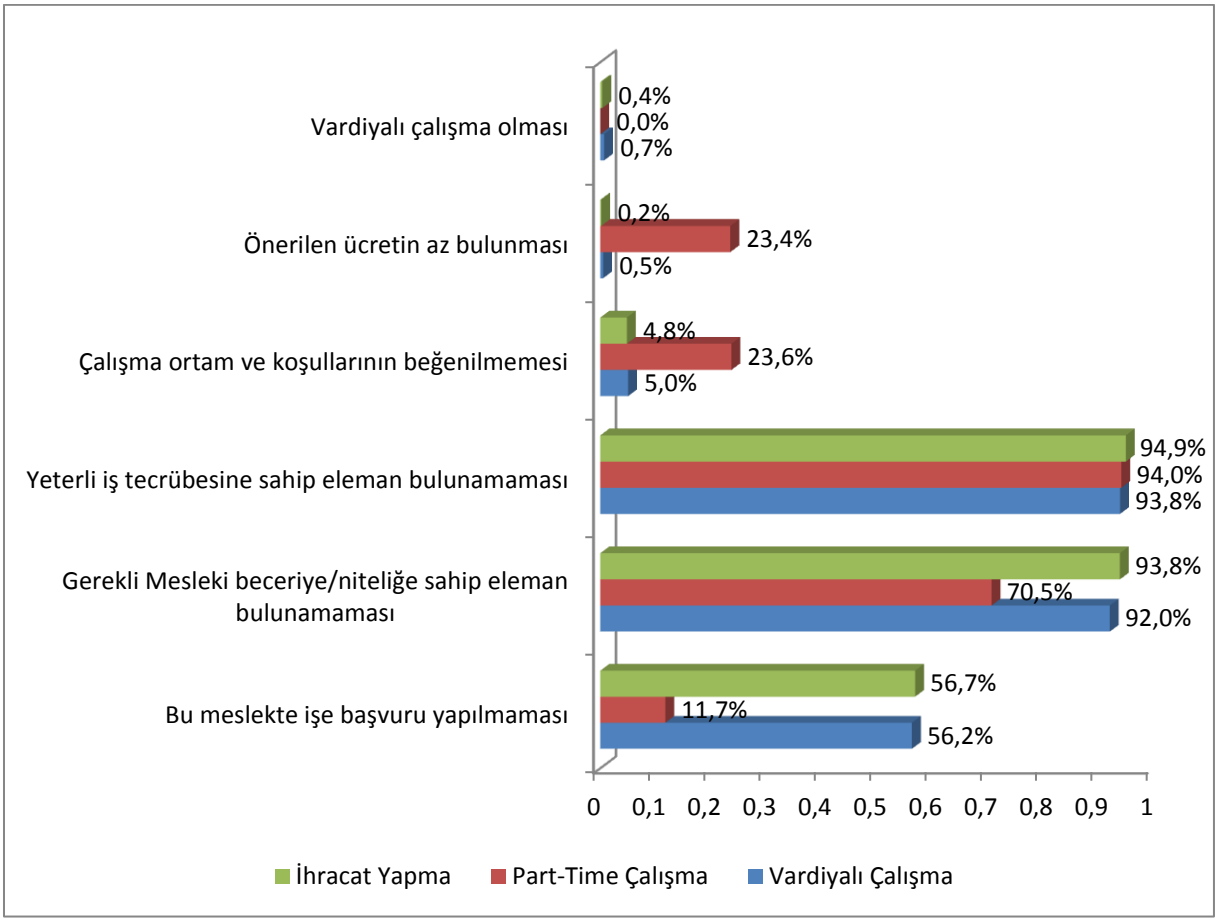

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması, ikinci sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu nedene ilişkin oranların sırasıyla yüzde 94,9 ve yüzde 93,8 olarak hesaplanması ile biraz daha belirgindir. Ayrıca Aksaray ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedenlere dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Nitelige Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	22,1%	89,0%	100,0%	0,0%	11,0%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	20,0%	72,0%	92,0%	10,0%	0,0%	4,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	75,0%	50,0%	62,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	73,8%	54,8%	57,2%	14,3%	9,5%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	14,5%	95,6%	97,4%	2,2%	0,7%	0,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	95,3%	96,9%	95,3%	2,1%	1,6%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	72,1%	86,3%	84,7%	13,2%	3,7%	0,0%
Yöneticiler	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**53,4%**	**89,2%**	**90,7%**	**6,0%**	**2,2%**	**0,5%**

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, dokuz meslek grubundan dört tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu için ise eleman temininde güçlük çekme nedeninin tek bir tane olduğu dikkat çeken diğer bir husustur.

Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Üretim Paneli Kontrol Operatörü	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	6,5%	96,3%	99,1%	5,6%	0,9%	0,0%
Makineci (Dikiş)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Otomotiv Boya İşçisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Laborant (Gıda)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Otomotiv Montajcısı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mekanik Bakım Onarımcısı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Yıpratmacı (Tekstil)	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	11,0%	55,5%	100,0%	5,6%	0,0%	11,2%

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Üretim Paneli Kontrol Operatörü, Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Otomotiv Boya İşçisi, Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri), Laborant (Gıda), Otomotiv Montajcısı, Mekanik Bakım Onarımcısı ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri olmak üzere toplam on meslekten dokuz tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Gaz Altı Kaynakçısı mesleğinin temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Önerilen Ücretin Az Bulunması nedeni yüzde 0,9 orana sahip olup, Garson (Servis Elemanı) mesleğinin ise temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Vardiyalı Çalışma Olması nedeni yüzde 11,2 orana sahip olup diğer mesleklerin nedenlerinden farklılık göstermektedir.

Aksaray ilinde eleman temininde güçlük çeken işyeri oranının ve eleman temininde güçlük çekilen kişi sayısının yüksek olması işgücü arz ve talebi arasında uyumsuzluğun mevcut olduğunun göstergesidir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Aksaray ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Aksaray ilinde işverenlerin yüzde 29,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Aksaray'da bu sayı 3'e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 1 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	46,20%	0,00%	23,10%	30,80%
İmalat	41,20%	1,20%	28,20%	29,40%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	40,00%	0,00%	40,00%	20,00%
Toptan ve Perakende Ticaret	33,30%	0,00%	31,60%	35,10%
Bilgi ve İletişim	33,30%	0,00%	33,30%	33,30%
Ulaştırma ve Depolama	31,30%	0,00%	18,80%	50,00%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	23,10%	0,00%	38,50%	38,50%
Eğitim	23,10%	7,70%	30,80%	38,50%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	20,00%	0,00%	60,00%	20,00%
İnşaat	11,50%	1,60%	39,30%	47,50%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%
Genel Toplam	**29,60%**	**1,00%**	**33,90%**	**35,50%**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve İmalat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörünün tamamı ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeki mevcut işyerlerinin yaklaşık yarısının istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl Aksaray'da işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	760	9,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	56	3,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	34	7,4%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	29	4,6%
Ulaştırma ve Depolama	15	3,8%
Eğitim	15	4,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	14	3,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	10	9,2%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6	42,9%
Bilgi ve İletişim	1	2,0%
İnşaat	-26	-2,7%
Genel Toplam	**914**	**6,6%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Aksaray'da ise bu oran, yüzde 6,6 olup ülke geneline göre 3,8 puan daha fazladır.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörüne ait iken İmalat sektörü sıralamada daha alt sıralarda yer almakla beraber en düşük net istihdam değişim oranının Bilgi ve İletişim sektörüne ait olduğu görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	424	14,3%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	250	7,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	68	4,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	54	3,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	49	4,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	42	4,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	27	2,5%
Genel Toplam	**914**	**6,6%**

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Aksaray ilinde ise ilk sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Aksaray ilinde beklenen tüm artışın yüzde 81,2'sini oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Profesyonel Meslek Mensupları ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 7,5'ini oluşturmaktadırlar.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarını ilk sıralara yükseltmektedir. Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu ise net istihdam değişimi ile paralel olarak yüzde 2,5 net istihdam değişimi oranı ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Otomotiv Montaj İşçisi	İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)
Makineci (Dikiş)	Soğutmacı ve Havalandırmacı (İklimlendirme)
Otomotiv Boya İşçisi	Soğuk Demirci
Gaz Altı Kaynakçısı	Metal Pres Makinesi Operatörü
Elektrikçi (Genel)	Otomotiv Kaporta İşçisi
Yıpratmacı (Tekstil)	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
Lojistik Elemanı	Kalıpçı-Pres
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Dökümcü (Metal)
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Makine Montaj ve Bakım Onarımcısı
Ütücü	Muhasebe Müdürü

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Otomotiv Montaj İşçisi, Makineci (Dikiş), Otomotiv Boya İşçisi, Gaz Altı Kaynakçısı ve Elektrikçi meslekleri olup, İnşaat Kalıpçısı (Ahşap), Soğutmacı ve Havalandırmacı (İklimlendirme), Soğuk Demirci mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Gaz Altı Kaynakçısı, Yıpratmacı (Tekstil) ve Kalite Kontrolcü-Tekstil meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Aksaray ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra Aksaray ilinde istihdam artışı beklenen Makineci (Dikiş) mesleği ile Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Aksaray ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

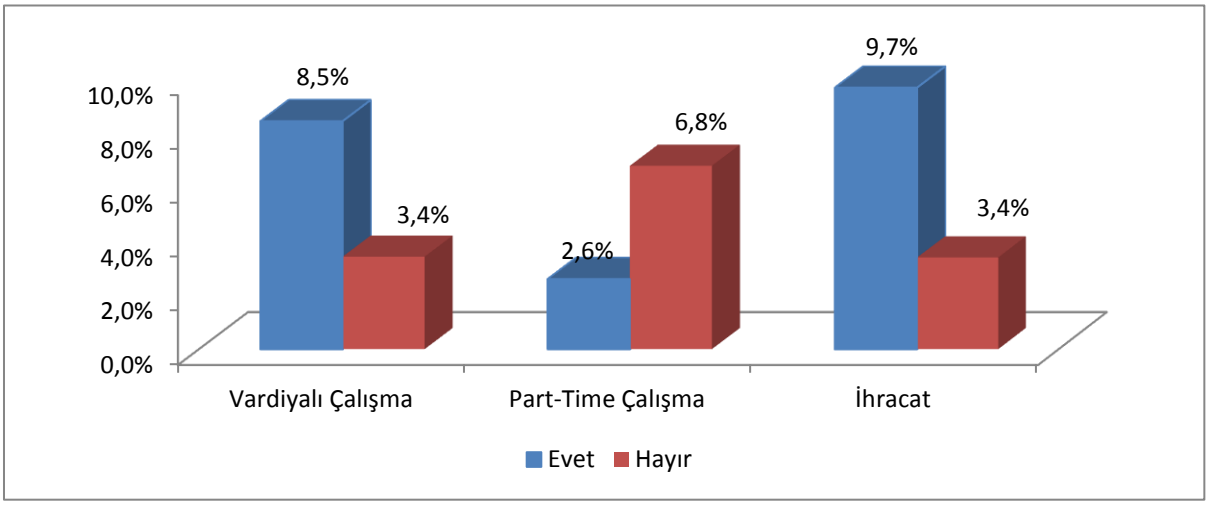

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma ve ihracat yapan işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Aksaray ili için yüzde 6,6 olan net istihdam değişim oranı, bu iki özelliğe sahip işyerlerinin iki türünde de daha yüksek olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma veya ihracat yapan işverenlerin önümüz dönem, bu iki özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha yüksek istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, Part-Time Çalışma yapan işyerlerinin net istihdam değişim oranları daha düşük olarak hesaplanmışken, Vardiyalı Çalışma ve İhracat yapan işyerlerinin ise net istihdam değişim oranları daha yüksek hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

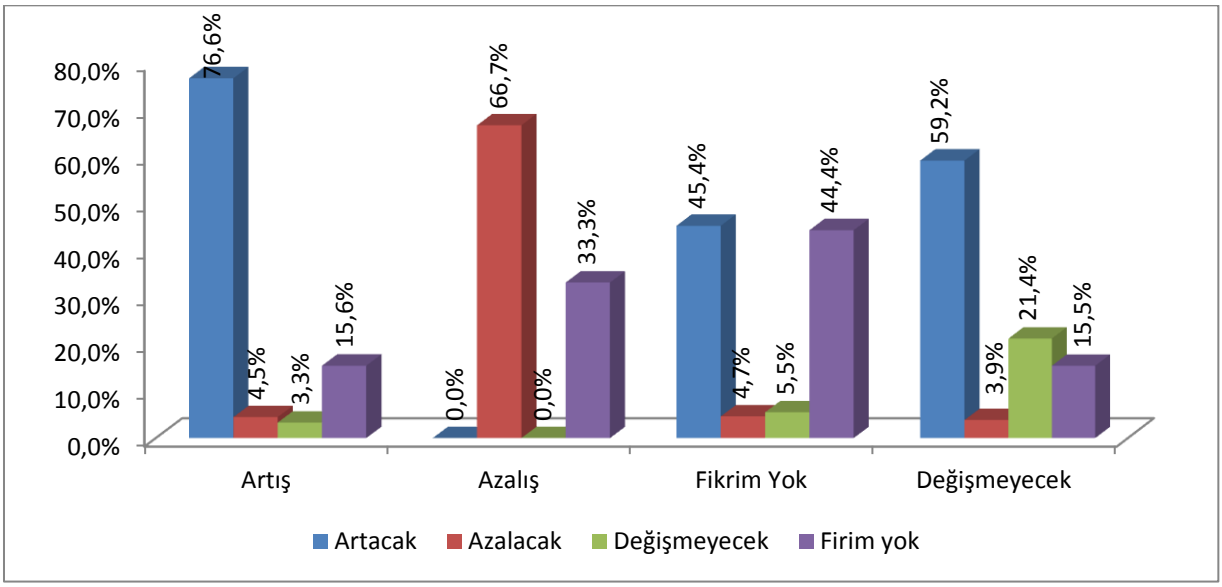

Kaynak: İPA 2016

Aksaray ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 29,6'sını oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 76,6' sının beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 4,5'inin ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 4,5'inin önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 1'ini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 66,7'sinin beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 33,3'ü beş yıl sonrası için istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 33,9'unu oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 44,4'lük kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını beklerken yüzde 45,4'lük kısmının ise istihdam artışı beklediği görülmektedir.

İşverenlerin yüzde 35,5'lik kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 59,2'sinin uzun vadede de istihdam artışı bekledikleri görülmektedir.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2016 yılında Aksaray'da gerçekleştirilmiş olan İşgücü Piyasası Araştırma çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizlikleri gidermeye, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının bir diğer adımı olan eğitim programları ve kursların düzenlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında Aksaray ilinde 326 işyeri ziyaret edilmiş olup veri derlenen işyeri sayısı 305'tir. Bu işyerleri 20+ işyerleri olup il genelinde 16 sektörde tam sayım yapılmıştır. Aksaray ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 27,9'u İmalat sektöründe yer almaktadır.

Aksaray ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 13 bin 762'dir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 11 bin 182 çalışan erkeklerden, 2 bin 580 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Sektörlere göre çalışanların önemli bir ağırlığının İmalat sektöründe olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin yüzde 61'i kadınların ise yüzde 54'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında da her işyerinde ortalama olarak 45 kişinin istihdam edildiği görülmektedir. Ortalama çalışan sayısı ise en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama çalışan 122'dir. En fazla çalışanı olan meslek grupları da; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda açık işlerin yüzde 43,8'i İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret Ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleridir. Aksaray ili için en fazla açık işin olduğu meslekler; Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Garson(Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Yıpratmacı (Tekstil), Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma, Döner Ustası ve Reyon Görevlisi olarak sıralanmaktadır. Bu sonuçlara bağlı olarak düzenlenmesi planlanan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin, bahsi geçen sektörlerdeki ve

mesleklerdeki eleman ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak düzenlenmesi fayda sağlayacaktır.

Genel itibariyle açık işlerin cinsiyete göre dağılımı açısından yapılan değerlendirme neticesinde açık işlerin yüzde 55,1'lik kısmı için erkek çalışan tercih edildiği yüzde 38,1'lik kısmı için cinsiyet bildiriminde bulunulmaksızın 'fark etmez' şeklinde bir tercih yapıldığı ve açık işlerin sadece yüzde 6,7'lik kısmı için kadın çalışan tercih edildiği görülmektedir. İşverenler tarafından birçok meslek için fark etmez seçeneğinin belirtilmesi genel anlamda işgücü piyasamızda yeterince yer alamayan kadın çalışanlar açısından işin gerektirdiği özelliklere sahip olmaları durumunda istihdamın arttırılması yönünde değerlendirilebilecektir.

Aksaray ilindeki açık işlerin yüzde 35,8'inde işverenler eğitim düzeyi fark etmez tercih etmiştir. Yüzde 29,8'lik kısmı için ise lise altı eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür. İşverenlerin bu yaklaşımlarında, talep ettikleri elemanlarda eğitim düzeyinden ziyade Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gibi özellikleri aramaları etken olmaktadır. Aslında eğitim durumuna göre açık iş dağılım oranları arasında yer alan fark etmez ve lise altı eğitim düzeyinin toplamı yüzde 65,6 seviyesi ile çok çarpıcı olmakla birlikte en çok açık iş bulunan meslekler sıralamaları ile söz konusu oranlar benzerlik göstermektedir. Bu durum kendini mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinde de göstermektedir. Aksaray ilinde işverenler eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamamasını belirtirken ikinci sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamamasını belirtmişlerdir.

Eğitim ve istihdam arasındaki kopuklukların yerel düzeyde en alt seviyelere düşürülebilmesi kurumlar arasında sağlanacak üst düzeyde işbirlikleri ile sağlanabilecektir. Bu çerçevede işbirliğine ulaşabilmek için, İŞKUR İl Müdürlükleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları ve işverenleri temsilen Ticaret ve Sanayi Odaları ile Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birlikleri başta olmak üzere, ekonomik ve sosyal tüm tarafları bünyesinde barındıran İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK) oluşturulmuştur. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK), mesleki ve teknik eğitim ile işgücü piyasası arasında kurumsal bir bağ oluşturması ve işbirliğine dayalı bir yönetim mekanizması

sağlaması açısından önem arz etmekte olup, bu kurulların yapılacak çalışmalar ve alınacak kararlar yoluyla etkinliklerini daha üst düzeylere taşıması gerekmektedir.

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. 2016 yılı İşgücü Piyasası Araştırması saha çalışması kapsamında işverenlere kullanmakta olduğu arama kanalları konusunda sorular yöneltilmiştir. Aksaray ilinde işverenlerin genel olarak kullanmakta oldukları arama kanalları arasında İŞKUR aracılığı yüzde 85,8 oranı ile ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalını yüzde 40,4 ile geleneksel bir arama kanalı olan ve işverenlerin hali hazırda aktif olarak kullanmaya devam ettikleri akraba-eş dost kanalı yer almaktadır. İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 86,9'u eleman talebinde bulunmuşken yüzde 77,7'si mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönmelerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Aksaray ilinde yüzde 31,9 oranında kendisini göstermiştir.

Aksaray ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin başında Üretim Paneli Kontrol Operatörü mesleği gelmektedir. Bu mesleğin dışında; Gaz Altı Kaynakçısı, Makineci (Dikiş), Otomotiv Boya İşçisi, Oto Bakım- Onarımcısı (Oto Mekanikeri) ve Laborant (Gıda) meslekleri de temininde güçlük çekilen meslekler arasındadır. İşgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken çalışma sonucunda temininde güçlük çekilen mesleklere ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve rapor sonuçlarının göz önünde bulundurulması işgücü arzları ile işgücü taleplerinin eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Araştırma kapsamında işveren veya yetkililere temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili olarak neden güçlük çekildiğine ilişkin sorular sorulmuştur. Aksaray ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında işverenler büyük çoğunlukla işgücünden kaynaklı nedenleri sorun olarak gösterirken önerilen ücretin düşüklüğü ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve vardiyalı çalışma olması gibi işyerinden kaynaklı nedenleri çok fazla sorun olarak görmemişlerdir.

İşgücü Piyasası Araştırma kapsamında işverenlerden dönemler itibariyle edinilen istihdam artış ve azalış beklentilerinin analize tabi tutulması, işgücü piyasasının geleceğine yönelik bir fikir sahibi olmamızı mümkün kılmaktadır. Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam

artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Aksaray ilinde işverenlerin yüzde 29,6 'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Aksaray 'da bu sayı 3'e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 1 olarak öngörülmüştür.

Aksaray ilinde gelecek dönem istihdam artışı beklenen Makineci (Dikiş) mesleği ile Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk 10 meslek içerisinde yer almaktadır. Bu doğrultuda hem Aksaray ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonucunda işverenlerin istihdam beklentilerinin olumlu olması, işverenlerin gelecek dönemlerde işgücüne ihtiyaç duyacağını göstermektedir. İşverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücü talebinin ve elimizde bulunan işgücü arzının eşleştirilmesinde olumlu sonuçlar alınabilmesi, hazırlanan rapor, yapılan analiz ve değerlendirmeler doğrultusunda il düzeyinde işgücünün yetiştirilmesi için gerçekleştirilecek faaliyetler ve kurum düzeyinde oluşturulacak olan aktif istihdam politikaları ile mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	**44**	**10**	**326**	**380**
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968

KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{g}\ddot{\text{u}}\text{c}\ddot{\text{u}} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan – 6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İ}ş siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü,

öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.